

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar. Voor Batavia. f 12,50

HOOFD-BUREAU te Batavia, bij H. M. VAN DORP. Agenten: te Samarang, DE GROOT KOLFF & Co.

Prijs der Advertentiën. Voor de vijf woorden f 0,40

Bij deze Courant behoort een N. V. OEGSE L.

Sluiting der Engelsche Mail op Woensdag den 11en dezer.

Vendutiën. Maandag 5 September. Voor het woonhuis van de Heer Hageman, door F. Cassalette & Co.

Vendutie te Meester-Cornelis, op Maandag, den 5 September 1864.

wegens vertrek, ten huize van den Wed. Ed. Heer G. R. C. HAGEMAN, door

F. Cassalette & Co., van deszelfs netten Inboedel, bestaande in AMEUBLEMENTEN, SPIEGELS en SCHILDERIEN.

Op Vendutie van Donderdag den 8 September, zal alsnog worden verkocht.

Ten 11 ure: Photographisch Toestel voor platen 18 duim op 16 en minder.

Zoomede: Diverse AFDRUKRAMEN, STATIEVEN, GLAZEN PLATEN, circa 100 NEGATIEVEN, enz.

ADVERTENTIËN

Getrouwd: JHR. G. A. VAN NISPEN met M. P. BABONNESSE SLOET TOT DE BEELE.

Getrouwd: A. T. R. KONIG en M. J. C. VAN HENGST.

Getrouwd: GEORGE EDUARD SENN VAN BASEL met EMMA WUSTENFELD.

Bevallen van een ZOON. Akeringa. BUITENZORG, 27 Augustus 1864.

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen ZOON S. P. Groenbos, geliefde Echtgenoot van J. J. JONKER.

MAKASSER, den 23 Julij 1864. (4035)

Voorspoedig bevallen van een ZOON A. M. de Pauly, Breton de Nij. BATAVIA, 28 Augustus 1864.

Bevallen van een ZOON H. A. V. Du Puy, geboren Du Puy. BIDARA-TJINA, 28 Augustus 1864.

Overleden te Banda op den 13den Julij 1864, in den ouderdom van eenenveertig jaren, Adèle Olive Douin, geliefde Echtgenoot van TOLLIVUS BENNET.

Heden overleed mijne geliefde jongste Dochter, Lucie Françoise, in den ouderdom van 23 jaren. H. CHASTEL.

BATAVIA, 25 Augustus 1864. (4052)

Den 19den dezer overleed alhier na een kortstondig lijden mijn innig geliefde Broeder Jacobus Mazimiliaan Jacobson, in den ouderdom van 27 jaren. EDWARD JACOBSON.

SAMARANG, 26 Augustus 1864. Eenige kennisgeving. (4027)

HOUT-VENDUTIE

op Maandag, den 5den September 1864, op het Heemradenplein, door John Pryce & Co.

Vendutie op Dingsdag, 6 September 1864, voor het Commissiehuys van Van Riet & Wijnveldt, van diverse negotiegoederen, alsmede van 2 Jagtgeweren.

Vendutie op Dingsdag, 6 September 1864, wegens vertrek, voor het woonhuis van de Heeren Woodbury & Page, hoek Secretarielaan, door van Slooten, Morgan & Co., van eenen zeer netten INBOEDEL,

bestaande uit SPIEGELS en SCHILDERIEN, HANG- en TAFELAMPEN, AMEUBLEMENTEN, Europeesche KLEEDER- en GLAZENKASTEN, 2 perfecte MELODIUMS, systeem Alexandre, 1 PIANO van Broadwood, London, 1 BAGATEL TAFEL, Amerikaanse KLOKKEN, 1 Amerikaanse KOOKKAGCHEL, 1 dito DROOG- en WASCHMACHINE, LEDIKANTEN, soorten van VOLTAIRES en STOELN, TAFELS. Voorts nog: 1 Engelsche MYLORD, 1 span goed gedresseerde PRE-ANGER PAARDEN, een goed gedresseerd RIJPAARD, TUIGEN, enz. (4061)

Een voor dit klimaat vervaardigde Piano, uit de Fabriek van F. Berden te Bruxelles, MUZIK, BOEKWERKEN, waaronder het staatsblad van Ned.-Indie en het Regt in Ned.-Indie compleet, eenige goede WAPENEN, waaronder een ZWITSERSCHE BUKS.

Keurige en deugdzaame PAARDEN, waaronder Een span zwarte Batakkers, 2 VIERSPANNEN, 2 Span SIJDNEYERS, 3 Span zwarte KADOEPAARDEN, 1 prachtig PRE-ANGER SCHIMMEL RIJPAARD, 2 OVERWALSCHER RIJPAARDEN, enz. enz., MELKGEVENDE KOEIJEN en KALVEREN, 1 Europ. STIER enz.

EUROPESCHE WAGENS, waaronder 1 CLARENCE, 1 REISWAGEN, 1 IJZEREN TENTWAGEN met zes Zijkanten.

Zondag 4 September, voor een ieder te zien. De Vendutie begint bij de PAARDEN, en om 9 uur precies. (4062)

Vendutie op Woensdag, den 7 September a. s., voor het Commissiehuys van Gebrs. ROSELJE & Co., van diverse PROVISIEN en DRANKEN, Roode WIJN op fust, BOTER, GLASWERK, diverse SPIEGELS en SCHILDERIEN, KRAMERLIJEN, MANUFACTUREN, fijne Engelse HEEREN HEMDEN, fanelen BORSTROKKEN, KOUSEN en SOKKEN, GORDIINGOED, een factuur HEEREN-, DAMES- en KINDERSCHOENEN. Verder: 1 kist Bamboe SIGAARKOKERS, 12 kisten JOSS STICKS, beschadigd aangebragt van Macao, met het Engelsche schip Margareth Mitchell. (4053)

Op de Vendutie van Woensdag, 7 September, zal bij Gebrs. Roselje & Co. alsnog worden verkocht: WH 5 kisten à 36 riem 1. 2. 3. 4. 6. Propatria Papier, zijnde min of meer door zeewater beschadigd, gelost uit het Ned. Schip Geertruida Maria, Kapitein M. de Ligny. (4136)

Vendutie op Woensdag 7 September 1864, voor het woonhuis van den Heer Halkema, op Goenoeng Saharie, door van Slooten, Morgan & Co., van SPIEGELS en SCHILDERIEN, HANG- en TAFEL-LAMPEN, STOELN, TAFELS, KASTEN, LEDIKANTEN, WAGENS, PAARDEN, TUIGEN, enz. Geene bijgebragte goederen zullen worden aangenomen. (4116)

Vendutie op Donderdag den 8ten September 1864, wegens vertrek, ten Huize van Mademoiselle Cadix, op Noordwijk, door F. Cassalette & Co., van WAGENS, PAARDEN, MEUBELS en HUISRAAD, en van diverse TOKOGOEDEREN, alsmede MODEARTIKELN, 1 kist BRODERIE ANGLAISE, fijne BATIST ZAKDOEKEN, DAMES KOUSEN, gemaakte BLOEMEN, echte BLONDE en KANT, WAALJERS, Zijden- en Glacé HANDSCHOENEN, Dames SCHOENEN, BORDUUR- WOL, Witte en Zwarte CRÈPE, AGREMENTEN en FRANJES, GALANTERIEN, BIJOUTERIEN, enz., enz. Daags te voren te bezichtigen. (4118)

Op Donderdag den 8ten September voor het Commissiehuys van JOHN PRYCE & Co., van diverse Goederen, GOENIEZAKKEN, beschadigde KOFFIJ, circa 75,000 vellen POSTPAPIER en 10,000 vellen klein FORMAATPAPIER, en ten 11 ure precies: een partij GOUDEN ORNAMENTEN, een GOUDEN SIRIEDOOS met diamanten gezet, enz. (4131)

Op de Vendutie van Donderdag 8 September, worden nog verkocht: 100 vaatjes BOTER, van Nederland aangebragt per Nederl. schip Batavia, kapitein van DOLDEB. (4128) JOHN PRYCE & Co.

Vendutie op Vrijdag den 9 September 1864, voor het Commissiehuys van van den Abeelen & Co., van 2 Balen WOLLEN DAMAST, 1 kist SHIRTINGS, 15 /m. HAVANA SIGAREN, Amerikaanse Achtdaagsche KLOKKEN.

En tot sluiting van een Factuur: Twee Engelsche Cabriolet Phaëton (Secondhands), bijzonder geschikt voor Landheeren. En voor Rekening van belanghebbenden: 25 Balen DRILL, 4 Kisten MADAPOLLAMS, Koninklijk Wapen 5 Balen DRILL, alles min of meer door zeewater beschadigd. Ten 9 ure precies.

Het Wrak van het Amerikaanse Schip Manderin, gevoerd geweest door Kapit. J. B. BENNELL, benevens de nog aan boord zijnde INVENTARIS en LADING, zoo als hetzelfde is liggende of niet is liggende op een der riffen van de Duizend Eilanden bezuiden Noord-Eiland. (4137)

Vendutie op Vrijdag 9 September 1864, wegens vertrek, voor het woonhuis van den Heer van WAARDENBURG, Defensielij nabij Goenoeng Saharie, door van Slooten, Morgan & Co., van eenen netten en zoo goed als nieuwen INBOEDEL, WAGENS, PAARDEN, TUIGEN, etc. (4115)

Vendutie op Maandag, den 12 September 1864, voor het Commissiehuys van F. CASSALETTE & Co., van diverse KOOPMANSGOEDEREN, LIJNWADEN, PROVISIEN en DRANKEN, enz., enz. En ten Elf ure: van de volgende VASTIGHEDEN, als: Een ERF bebouwd met een Steenen Woonhuis en dito Bijgebouwen, allen met pannen gedekt, Buurt of Wijk Molenvliet Oost, hoek Prinselaan, Perceel No. 3, Blok M en bij de Verponding geregistreerd sub No. 8966, thans bebouwd door den Heer P. NOEL.

Een ERF bebouwd met een Steenen Woonhuis met pannen gedekt, Bijgebouwen van bamboe, Buurt of Wijk Meester-Cornelis, perceel No. 82, Blok L, Deel 21, bij de Verponding geregistreerd sub No. 7920, thans bebouwd door den Heer KOL. Verder: Van de Nederlandsch-Indische Schoener WITCH of the WAVES, groot circa 40 Ton, met zeer volledige Inventaris, zooals hetzelfde in de rivier bij den kleinen boom alhier is liggende. (4117)

Vendutie op Woensdag den 14 September 1864, in een der Lokalen van de RECHERCHE, aan de kleine boom, door van den Abeelen & Co. van het gerede gedeelte van de inventaris en de lading van het gestrande Amerikaanse schip Mandarin, gevoerd geweest door Kapit. J. B. RENNELL, bestaande uit: BONDHOUTEN, ZEILN, TOUWWERK, BLOKKEN, NACHTHUIS, COMPASSEN, SEINLANTAARNS, SCHEEPSKLOK, SCHILDERIEN, SPIEGELS, benevens: 2 achtdaagsche CHRONOMETERS, van beroemde makers; Voorts: SCHEEPSPROVISIEN, VLEESCH, SPEK, MEEL, enz., twee KANONNEN, twee DRAAI-BASSEN, GEWEEREN, PISTOLEN en BUSKRUID. Verder: Eene belangrijke partij CHINEESCHE KANEEL, (Cassia lignea), KAMFERHOUTEN KOFFERS, MANILLATOUW, GOENIEZAKKEN, CHINEESCHE VLOERMATEN in rollen, benevens ZEEVAARTKUNDIGE WERKEN en INSTRUMENTEN, nagelaten door wijlen kapitein PARRBT. (4128)

BILLITON TIN. Openbare Veiling op Vrijdag den 7den October 1864, des voormiddags ten 10 ure, in het Lokaal der Handelsvereniging te Batavia. (4033)

Op Dingsdag, den 18 October 1864, zullen door den Resident van Samarang, des voormiddags ten Tien ure publiek worden verkocht:

a. Vogelnestjes afkomstig van Java. 28 kisten, inhoudende 1032 1/4 Amst. ponden, 1e soort. 33 " " 1863 1/2 " " 2e " 29 " " 1486 3/4 " " 3e " 3 " " 213 3/4 " " gruis met stof.

b. Vogelnestjes afkomstig van Banjermassing. 50 kisten inhoudende 1855 1/4 Amst. ponden, inferieure kwaliteit.

De voorwaarden dezer veiling liggen ter inzage op de residentie kantoren en in de Lokalen der Handels-Vereenigingen te Batavia, Samarang en Soerabaja. De Directeur der Producten en Civile Magazijnen, P. C. W. ANEMAERT. BATAVIA, den 2den September 1864. (4102)

BAZAR. Per Mail ontvangen:

PIQUÉ COSTUMES voor Jongens en Meisjes. — Witte en gekleurde SORTIE DE BAL, — een mooi assortiment ECOSAIS en andere ZIJDEN STOFFEN, — keurig fijne BRUIDSTOELLETTEN, — witte, zwarte en gekleurde VEEREN, — Bloemen en fantasie COIFFURES, — gezegende DAMES- en KINDERHOEDEN benevens KINDERPETJES, — GARBALDIS, — witte glacé Dames en Heeren HANDSCHOENEN van bijzonder mooie kwaliteit en zeer souple, — witte CASTOREN HANDSCHOENEN, — fijne zwarte MITAINES, witte en zwarte BLONDE, — Schotsch-Batist Rinnenwerk, — mooie en nette STOFFEN voor Japansche, zwart THIBET PIQUÉ voor Heeren Jassen, — zwart THIBET voor Rouw, — gekleurde Fil d'Ecosse SOKKEN met zijde doorge- werkt, WOLLEN DEKENS.

Verder nog ontvangen: TOILETSPIEGELS met Laadjes, — mooie en doelmatige modellen INKTOKERS, — PRESENTGLAZEN en andere Artikelen. (4046) A. THOMANN.

Bureauhandel W. OGILVIE. Wederom Ontvangen:

PENVERMAKERS. RODGERS SCHEER- en ZAKMESSEN. COPIJPERSEN, diverse grootte. COPIJBOEKEN van 200, 500 en 1000 folio's. COPIJPAPIER. OLIEPAPIER.

Violette en Blackwood's COPIJ-INKT. (3951)

Prachtige EUROPESCHE MEUBELN, solide en civiel. Repareert alle soorten van Meubelen, bij M. ONTROP & Co., Bisswijk over de Harmonie. (4007)

Ontvangen per Geertruida en Ary Scheffer: 8 bijzonder fraaie Piano's, beste systeem, van F. BERDEN & Ciz te Bruxelles. (4008) F. CASSALETTE & Co.

Verkrijgbaar bij J. F. Tentée, voor huisselijk gebruik.

ROOKSPEK bij 5 Ned. ponden à f 1,— per pond. ZUURKOOL per Stopflesch, of per pond, à 20 cents per pond. LENGVISCH, per stuk 75 cents. GROENE ERWTEN, BRUINE BOONEN, WITTE do. } à f 1,— per vierk. flesch. GORT, KEUKENSTROOP, à f 2,— per bottel. Alle deze Artikelen zijn van de beste kwaliteit en pas aangevoerd. (4036)

Best BORDPAPIER in alle dikten, te bekomen bij (4002) H. M. VAN DORP.

CAVITAS SIGAREN, Superieur, per Formosa van Manilla. (4039) VAN DEN ABELEN & Co.

Porter op heele Flesschen à f 8 per dozijn. Te bekomen bij (4124) JOHN PRYCE & Co.

Pas Ontvangen:
Paik **BELJERSCH HOLLANDSCH BIER**, pr. kist van 2 dozijn 18 Gld.
Een assortiment diverse **ONTBLIJT- en andere KOKKEN**.
Steeds voorhanden:
Versche **SAMABANGSCHE BESCHUIT**.
do. **BANKET-SUIKERWERK** en St. **NICOLAAS GEBAK**.
GOMPASTILLES voor Hoest, Slijm en de Borst, enz., enz.
(4187) C. A. W. CAVADINO.

Toko Passar Baroe.
De Ondergeteekende bevoelt zich beleeftelijk aan tot het voorzien van **huishoudelijke benodigdheden**, en tot de uitvoering van **Commissiën**.
(4004) F. H. EXEL.

Ontvangen:
Eenige Amerikaanse
Patent Naai- en Stikmachines
van het beste systeem, uit de Fabriek van **J. M. SINGER & Co.**
(4064) F. CASSALETTE & Co.

Voorhanden om per Mail te vervolgen:
DE DAGERAAD, 9 jaargang.
Prijis f 25.—
(4065) H. M. VAN DORP.

MEUBEL-MAGAZIJN.
TOKO SENIN van **B. CHARLES.**
Steeds voorzien van alle soorten van **MEUBELS**,
bevoelt zich aan tot de uitvoering van alle soorten van **Commissiën**, verzending en verpakking van goederen, enz. tot zeer matige prijzen.
(4006)

Weer voorradig:
De gerenommeerde
Glace Handschoenen,
van **PRÉVILLE** te Parijs.
(4119) W. LOONEN & Co.

Per Mail ontvangen:
George J. Goschen,
De WISSELKOERSEN,
naar het Engelsch door **PIERSON.**
Prijis f 3.—
(4105) H. M. VAN DORP.

Ontvangen:
100 manden puik Seltzerwater,
bij **A. A. VAN DER CRAB & Co.**
(4196)

à Contant:
Bombay Uijen f 6.—
Groote Versche Hammen f 8.—
(4108) **KESSLER & Co.**

Ontvangen:
Eenige fraaie Europese **Kinder Tentwagentjes, Handwagens** met lossen Bok, **Mylords**, enz.
(4131) F. CASSALETTE & Co.

Ontvangen:
Amerikaansche Tongen.
OEN IET SEENG.
Toko Tongel.
(4101)

Inlandsche en Europese MEUBELEN.
VAN DEN AEBELEN & Co.
(4071)

Illustrte Zeitung für 1865,
per Mail f 40.—
ABONNEMENTEN op deze Illustratie worden aangenomen bij den Boekhandelaar **H. M. VAN DORP**, te Batavia.
J. J. WEBER,
uitgever der **Id. Zeitung.**
Luzac, 1864. (3946)

Ontvangen:
Eene keurige sortering
WAAIJERS,
waarbij **BRUIDSWAALJERS.**
(4113) W. LOONEN & Co.

Ontvangen:
Een factuur Eng. Zadelis,
compleet, tegen zeer billijke prijzen verkrijgbaar te Batavia en te Buitenzorg bij
(4194) A. A. VAN DER CRAB & Co.

Indische Staatsbladen,
Noman-Editie, 1816-1863,
compleet, benevens: **Amwijzing der veranderingen die door latere besluiten in vroegere verordeningen gebracht zijn.**
Prijis f 50.—
Afzonderlijke Jaargangen f 3.—
Amwijzing der Veranderingen f 4.—
Batavia, bij G. KOLFF & Co.
Soerabaja, bij DE GROOT, KOLFF & Co.
(4082)

H. CHATEL,
MD. TAYLOR,
geoordeeld in alle **mode-artikelen** dat VAK betreffende.
Noordwijk, tegenover het Gouvernements-Gebouw.
(4006)

INDISCHE TYPEN,
door **C. K. LOURAN.**
Te bekomen bij (4069) H. M. VAN DORP.

Puik Port à Port.
Madera.
Rhijnwijn, diverse merken.
Goede **Rode Tafelwijn**, diverse merken.
Porter Bier.
Bredaasch Bier, merk **P. Reuth.**
Hollandsche Ale.
op heele en halve flesschen, bij
(4125) A. A. VAN DER CRAB & Co.

In commissie:
Eenige dubbele Jagtgeweren,
echte **LEFAUCHEUSE**, Rue vivienne, No. 37, te Parijs, ieder met **1000 gevulde Patronen.**
(4066) F. CASSALETTE & Co.

Soerabajasche Aardappelen,
(4067) LEROUX & Co.

De Utrechtsche IJzergieterij,
Administrateurs de Heeren:
H. KRUSEMAN en **J. VAN DER WALL BAKE**
gaan steeds voort in Indië te leveren,
STOOM- en andere WERKTUIGEN
en alle soorten van **METAAL- en IJZERWERKEN**, alsook met het inrigten van **FABRIEKEN.**
Informatiën bij
K. M. VERLOOP,
Architect en Werktuigkundige, te Batavia.
(4078)

WOODBURY & PAGE
hebben de eer bij deze aan het publiek van Batavia bekend te maken, dat een van de leden hunner firma, tengevolge van ziekte, genoodzaakt is te repatriëren, en dat daardoor met het einde dezer maand de zaken zullen overgaan op hun opvolger, den Heer **KRUGER**, wien het hun genoegen doet bij deze aan hunne cliënte te volte te kunnen aanbevelen.
Allen, die iets van de ondergeteekenden hebben te vorderen, worden verzocht hunne rekeningen ter betaling aan te bieden **vóór den 25sten dezer**, terwijl zij tevens beleeftelijk verzoeken, dat hunne Debiteuren hunne rekeningen vóór genoemden datum vereffenen.
WOODBURY & PAGE.
BATAVIA, 16 Augustus 1864. (4070)

Pas ontvangen:
De nieuwste soorten Kammen,
waaronder de zoogenaamde **Peignes Coques.**
(4111) W. LOONEN & Co.

Boekhandel van H. M. VAN DORP te Batavia.
Ontvangen:
REVUE UNIVERSELLE DES MINES, de la Metallurgie, des travaux publics, des Sciences et des arts appliqués à l'industrie. 1863 en 1864.
LES GRANDES USINES DE FRANCE. Tableau de l'Industrie Française au 19 Siècle. 3 vol. avec gravures, f 30.— (3938)

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
van **C. K. LOURAN.** Buloë Toelies.
Dagelijks geopend van **8 tot 10 uur** des ochtends. (4008)
Betaling Contant.

Let wel!
Particuliere Posterij
TUSSECHEN
Batavia en Buitenzorg.
20 nieuwe Engelsche Reiswagens ter beschikking der Keizigers.
Engelsche Reiswagens 4 paarden f 30.—
Adres: **Marine Hotel, Rijnswijk** en op **Welleveden** naas het Postkantoor. (4007) A. COMBES.

MACHINERIE.
De Ondergeteekenden, Agenten van de Heeren **GEORGE BUCHANAN & CO.** Ingenieurs **Bucklersbury London & York-place Ironworks ABERDEEN**, nemen de vrijheid Fabrikanten, Landeigenaars en anderen te herinneren, dat zij voortgaan met het leveren van alle soorten van
WERKTUIGEN, in gebruik bij de bereiding van
Suiker, Koffij, Rijst, Olie, Kalk, Steenen, enz., enz. alsmede ook:
Zaagmolens,
VERVOERBARE STOOM-MACHINES, POMP-MACHINES voor IRRIGATIE DOELEINDEN, of tot het vullen van in de hoogte gelezene **BADKUIPEN, STOOMKETELS,** enz., enz.
"voorraad" en tegen billijke prijzen:
Stoom-Suikermolens
van verschillende dimensien (onder welke één van eene nieuwe en zeer verbeterde Constructie).
VACUUMPANNEN compleet met al de benodigde toestellen. **CENTRIFUGES** met Stoomvermogen voor het in werking stellen derzelve.
WETZELPANNEN alsmede **SUIKERMOLENS** voor trekvee in verschillende grootte.
PERSPOMPEN, GEGALVANISEERD IJZER voor Daken en dito **GOOTEN, VUURVASTE STEENEN** en **KLEI.**
(4085) PITCAIRN, SYME & Co.

Vergadering van Crediteuren
der firma **Buijs Jacobsen & Co.**, in een der Lokalen van de **Jenache Bank**, op **MAANDAG**, den **19 September 1864**, des voormiddags ten 10 ure.
De **BALANS** onder **Ultimo Junij 1864** afgesloten zal met een Verslag, tusschen ter inzage van Crediteuren gereed liggen ten Kantore van de **N. I. Escompto Maatschappij** alhier.
De Commissie van liquidatie **REIJNST** en **VINJU.**
J. F. VAN LEEUWEN & Co.
E. MOORMANN & Co.
BATAVIA, den 8 September 1864. (4133)

Théâtre de Batavia.
Lundi, 5 Septembre: Clôture.

Dernière Représentation de:
Lucie de Lammermoor,
Grand Opéra en 4 Actes. Paroles de **A. Royer** en **G. Faés.** Musique de **DONIZETTI.**

On terminera par une seule Représentation de:
Les deux Aveugles,
Opérette d'**OFFENBACH.**
Prix des Places:
PREMIÈRES f 5.—
MILITAIRES " 3.—
ABONNÉS " 4.—
" MILITAIRES " 2,50.

Mercredi 7: Représentation d'Adieu.
P'Étoile du Nord, 3me Acte.
La Favorite, 4me Acte.
Le Trouvère, (Mistère).
Si jeunesse savait. — Le Sapeur troubadour.
(4123) Chansonnettes par Mr. Maugard.

Soirée Musicale
LIEDERTAFEL «AURORA»,
op **Zaterdag den 3 September 1864**, des avonds ten 8 ure in de **Harmonie.**
Toegankelijk voor **HEEREN LEDEN** met hunne **DAMES.**
De Secretaris,
A. TRIVELLI.
(4038)

Maatschappij van Toonkunst.
Repetitie voor Orkest,
op **Dingsdag 6 dezer**, des avonds ten 8 ure, in de **Harmonie.**
H. T. VON HEMERT.
BATAVIA, 3 September 1864. (4109)

Militaire Societeit Concordia.
THÉ-DANSANT.
op **Zaterdag, den 10 September 1864.**
Namens het Bestuur:
De Secretaris,
BRUUN VAN ROZENBURG.
(4099)

Societeit Concordia.
Heeren Leden worden beleeft verzocht met het **Thé-Dansant Contant** te betalen.
(4100) C. VAN SANTEN.

SPAARBANK.
ZITDAGEN 5 en 19 September.
(4094)
Spaarbank Batavia.
Ingevolge art. 34 van het Reglement wordt kennis gegeven van het **verlies** van het **Spaarbankboekje No. 1709**, staande ten name van **G. M. J. LEMOUCHE**, en No. **2053**, ten name van **W. A. ALBRECHT.**
De Thecaurier,
G. F. DE BRUYN KOPS.
BATAVIA, 1 September 1864. (4108)

DE COMMERCIAL UNION Assurance Company,
gevestigd te **Londen**,
KAPITAAL **2,500,000** Ponden Sterling.
Directeuren:
HENRY W. PEEK, Esq. (Peek Brothers & Co.), President.
H. TROWER, Esq. (Trowers & Lawson), Vice-President.
JEREMIAH COLMAN, Esq. (J. & J. Colman).
CHARLES CURLING, Esq. (Charles Curling & Co.).
EDWIN FOX, Esq. (Halliday, Fox & Co.).
NEHEMIAH GRIFFITHS, Esq. (N. Griffiths, Tate & Fisher).
SAMUEL HANSON, Esq. (Samuel Hanson & Son).
FREDERICK WILLIAM HARRIS, Esq. (Dixon & Harris).
SMITH HARRISON, Esq. (Harrisons & Crossfield).
DAVID HART, Esq. (Lemon Hart & Son).
FRANCIS HICKS, Esq. (Thomas & Francis Hicks).
JOHN HODGSON, Esq. (Grant, Hodgson & Co.).
JOHN HUMPHREY, JUN., Esq. (Humphrey & Son).
MOSS JOSHUA, Esq. (Joshua Brothers & Co.).
WILLIAM LEASK, Esq.
ANDREW LUSK, Esq. (A. Lusk & Co.).
ALEXANDER SIM, Esq. (Churchill & Sim).
JOHN ROBERT THOMSON, JUN., Esq. (J. R. Thomson & Co.).
JOHN KEMP WELCH, Esq. (Orlando Jones & Co.).
De ondergeteekenden benoemd tot **AGENTEN** dezer **Maatschappij**, hebben de eer belanghebbenden te berigten, dat zij bereid zijn verzekeringen tegen **Brandschade** aan te gaan voor genoemde **Maatschappij** tegen de gewone voorwaarden.
MACLAINE, WATSON & Co., Batavia.
Mc. NEILL & Co., Samarang.
(4090) **FRASER, EATON & Co.**, Soerabaja.

Imperial Levensverzekering Maatschappij.
Old Broad-Street London,
opgericht in het jaar 1820.
Het Maatschappelijk kapitaal bedraagt £ 750,000,— verdeeld in 7500 aandelen van £ 100 — elk, terwijl het gevstigde premiefonds bedraagt ruim £ 705,000,—, waaruit blijkt dat deze Maatschappij meer dan £ 1,500,000,— bezit, bij een Jaarlijksch inkomen van £ 1,000,000,—, om aan de verplichting in het vervolg op bestaande polissen ten beloope van £ 2,500,000,— te voldoen.
Alle vijf jaren zal vier vijfde gedeelte van de winst als Bonus aan de polissen worden toegevoegd, zonder dat daardoor de verzekerde persoonlijk verantwoordelijk wordt, zooals bij onderlinge Maatschappijen.
De premien kunnen maandelijks voldaan worden.
Omtrent maatstaf der Premien en alle verdere informatiën betrekkelijk deze **Levensverzekering Maatschappij** kan men zich vervoegen ten kantore van de ondergeteekenden, alwaar men op verzoek prospectussen der **Maatschappij** en blanco Staten kan erlangen.
MACLAINE, WATSON & Co. Batavia,
Mc. NEILL & Co. Samarang,
FRASER, EATON & Co. Soerabaja.
(4089)

N. I. Escompto-Maatschappij.
De Directie maakt bekend, dat tot nadere kennisgeving gelden in deposito, onder waarborg van het volgefourneerd kapitaal der **Maatschappij**, zullen worden aangenomen tot een rente van 5 pCt. 's jaars, mits minstens eene maand in het bezit der **Maatschappij** blijvende en voorts met eene wederzijdsche opzegging van 14 dagen.
BATAVIA, 25 Julij 1863.
TIEDEMAN & VAN KERCHEM,
(4077) Directeuren.

Verzekering Maatschappij „J A V A.”
Gevestigd te **Rotterdam.**
De Ondergeteekenden, benoemd tot Agenten dezer **Maatschappij**, zijn bereid verzekeringen tegen zeegevaar te sluiten tegen de alhier gebruikelijke premien en conditiën.
Batavia, MACLAINE, WATSON & Co.
Samarang, Mc NEILL & Co.
Soerabaja, FRASER, EATON & Co.
(4093)

Algemeene Assurantie Maatschappij HELVETIA, gevestigd te St. Gallen, Zwitserland.
De ondergeteekenden, door bovengenoemde **Maatschappij** benoemd zijnde tot hare Agenten voor **Java**, zijn bereid **Risico's** tegen **Zeegevaar** op de gewone **Conditien** te teekenen.
(4084) **E. MOORMANN & Co.**

Liverpool & London Fire Insurance Comp.
KAPITAAL groot £ 2,000,000 Sterling.
De ondergeteekenden, benoemd zijnde tot Agenten op **JAVA** van bovengenoemde **Maatschappij**, deelen bij deze mede, dat zij bereid zijn, om **POLISSEN VAN ASSURANTIE** op de meest voordelige voorwaarden te verlenen op **PAKHUIZEN, GOEDEREN EN WOONHUIZEN MET AMEUBLEMENT**, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid daarvan, alsmede op **THEE, KOFFIJ- EN SUIKER-ETABLISSEMENTEN OP JAVA.**
De premien van Assurantie zijn zoo laag mogelijk gesteld, en wanneer klagen mogten voorkomen, die vereffend moeten worden, zal de uiterste billijkheid worden in acht genomen.
(4087) **PITCAIRN, SYME & Co.**

Royal Insurance Compagny of Liverpool.
Brand- en Levensverzekering.
KAPITAAL **2,000,000.—** PONDEN GROOT STERLING.
De ondergeteekenden, Agenten van bovengenoemde **Maatschappij**, gaan steeds voort met verzekeringen te sluiten tegen brandschade op **PAKHUIZEN, GOEDEREN EN WOONHUIZEN** met **AMEUBLEMENT**, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid daarvan, alsmede op **THEE, KOFFIJ- en SUIKERETABLISSEMENTEN op Java.**
Zij nemen de vrijheid het publiek te herinneren, dat sedert kort ook **LEVENSVZERZEKERING** bij de **Batavia Branche** gevoegd is en zij dus gereed zijn tot het sluiten daarvan op de voordeligste voorwaarden. Het uitgebreide Kapitaal van deze **Maatschappij**, in verband met de jaarlijksche opbrengst van 500.000 Ponden Sterling en een aanwezige fonds van 800.000 Ponden Sterling, leveren een voldoende waarborg voor hare soliditeit, terwijl de premien van verzekering even matig zijn als die van andere **Maatschappijen** en bij schade de voldoening op de promptste wijze geschiedt.
(4088) **PITCAIRN, SYME & Co.**
Directeuren, Agenten voor de **EASTERN MARINE INSURANCE COMPANY**, te **Londen** gevestigd, maken hierbij bekend, dat deze **Maatschappij** overgegaan is op die van de **Home and Colonial Assurance Company**, en zijn nu bereid verzekeringen tegen **zeegevaar** te sluiten in den naam van deze nieuwe **Maatschappij.**

HOME AND COLONIAL ASSURANCE COMPANY LIMITED, London.
KAPITAAL: EEN MILLIOEN PONDEN STERLING.
Directeuren:
Foorzitter: **JOHN PATERSON.**
Tweede Voorzitter: **ALEXANDER FRASER.**

Imperial Brand-Assurantie-Maatschappij,
gevestigd te **LONDEN** sedert 1803.
De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde **Maatschappij**, blijven steeds **Verzekeringen** sluiten tegen **BRANDSCHADE**
op **WOON- en PAKHUIZEN, MEUBELN, KOOPMANSGOEDEREN**, enz., enz., als ook op **SUIKER-, KOFFIJ-, THEE- en TABAKS-ETABLISSEMENTEN** op de gewone voorwaarden.
Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, gelegen in steden, zoodmede op goederen daarin, tegen 1 pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, buiten steden en afgezonderd van andere gebouwen, zoodmede op Goederen of Meubelen daarin, tegen 1/4 pCt. 's jaars.
Op **SUIKER-, KOFFIJ- en THEE-ETABLISSEMENTEN.**
Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, zoodmede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz. daarin, tegen 3/4 pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van Steen en hout of van hout alleen, met pannen gedekt, zoodmede op Goederen, enz. daarin, tegen 1 pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van hout met Sirappen gedekt, zoodmede op Goederen daarin, tegen 1 1/4 pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van hout met pannen gedekt, zoodmede op het Product of Goederen daarin, tegen 1 1/4 pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van hout met pannen gedekt en het Product daarin, tegen 1 1/2 pCt. 's jaars.
Nadere informatiën te bekomen bij
MACLAINE, WATSON & Co., te Batavia.
McNEILL & Co., te Samarang.
(4091) **FRASER, EATON & Co.**, te Soerabaja.

Maatschappij de Atlas.

Fabriek van Stoom- en andere Werktuigen te Amsterdam.
Tegen verminderde, uiterst billijk gestelde prijzen, worden onderlopende **MACHINERIEËN** van genoemde Maatschappij te koop aangeboden, als:
Eene **VERTICAAL WERKENDE STOOMMACHINE** van 12 P. K. (zonder ketel) met 6 Centrifuges en drijfwerk, compleet.
CENTRIFUGES per paar en per stuk, met of zonder drijfwerk.
Zeven stuks **GIETIJZERE SUIKERPANNEN** voor bene batterij met brandwerk compleet.
Twee stuks **GIETIJZERE SUIKERPANNEN** van 7' 8" Eng. middellijn.
Een **SUIKERMOLEN** compleet, met rollen van 20" x 40" Eng.
welke zijn opgesteld in de Ateliers der Heeren **DROS-SAERS & Co.** alhier, bij wien tevens nadere informatie kan worden bekomen, alsmede bij **de Agenten:**
R. VAN EIBERGEN SANTHAGENS.
BATAVIA, 31 Augustus 1864. (4043)

De Ondergeteekende Agenten van de Oostenrijksche Lloyd, geven door dezen te kennen, dat de prijzen der **PLAATS-BILLETJEN** voor de directe route tusschen **Triest en Alexandrië,** van af den 1 Junij 1863 voor de Eerste Klasse op £ 15.— = f 180.—
" Tweede " " " 10.— = " 120.—
" Derde " " " 7.— = " 84.—
met inbegrip van de benodigde vermindering zijn.
(4083) **E. MOORMANN & Co.**

Mr. PHILLIPS,
Chirurg-Dentist,
heeft de eer zijner clientèle te berigten, dat hij te **Batavia** is teruggekeerd.
BATAVIA, 26 Aug. (4072)

De ondergeteekende door aankoop eigenaar geworden van het fotografisch atelier van de Heeren **Woodbury & Page,** met al de door die Heeren gebezigde werktuigen en benodigdheden, recomandiert zich in de gunst van het publiek voor het vervaardigen van alle soorten van photographische portretten, groepen, landschappen enz.
Van de door de Heeren Woodbury & Page genomene portretten zijn de **clichés** het eigendom van den ondergeteekende geworden, en worden door hem op aanvraag exemplaren afgeleverd tot den prijs van **f 10.—** het half dozijn (**cartes de visite**). Op daartoe uitdrukkelijk kenbaar gemaakt verlangden worden die **clichés** uitgewischt. Het tarief der prijzen blijft onveranderd. Het atelier is geopend des morgens van 7—10 ure, voor portretten van kinderen des morgens vóór 7 en des namiddags ten 4 ure.
(4049) **C. KRÄGER.**

Eene **Jufvrouw** wenschte eene plaatsing ter adolescentie liefst in eene grootte huishouding; ook zoudte zij niet ongenegen zijn zich met het onderwijs van jonge kinderen te belasten. Op eene minzame behandeling zal meer gelet worden, dan wel op salaris.
Adres letter **V. H. bureau** dezer courant. (4097)

St. Augustin begonnen te verwilligen, dat zij alhier is teruggekeerd, en het bestuur harer zaken als vroeger weder heeft aanvaard; zich bij vernieuwing aanbevelende, voor alles wat het modevak betreft. (4054)

In een fatsoenlijk gezin bestaat gelegenheid ter verzorging van een paar **ouder- of moederlooze kinderen.**
Adres **Lr. S. Java-Bode.** (4119)

Aangeboden f 6000.—
op eerste verband, à 6 pCt. rente.
Te bevragen bij **WINSSER, DE LANGE & Co.** (4132)

Wordt Bodemrij gevraagd:
tot een bedrag van **f 12,000.—**, op het Casco van het Deensche Brikschip **Ceres,** Kapt. J. H. GRIMM.
Reflectanten gelieven zich bekend te stellen ten Kantore van den Notaris **J. R. KLEIJN** hier ter stede, tot Zaterdag 10 September 1864, voormiddags 10 ure.
De Agenten,
(4104) **C. BAHRÉ & G. KINDER.**

Wanted:
For an English office, a **copying Clerk** who writes a good legible hand. (4108)
Apply to the office of this paper, **La. A. B.**

Wordt gevraagd
voor het Nederlandsch schip **Jannetje,** Kapt. **MEIJERHOFF,** een geëxamineerde **tweede Stuurman,** voor eene reis naar **Nederland.**
Informatien te bekomen bij
de Agenten,
(4032) **J. F. VAN LEEUWEN & Co.**

Verhuisd:
Naar het **Locaal,** gelegen naast de Heeren **VAN BIET & WIJNVELDT,** over de **Zadelmakerij** der Heeren **OUVERT & FREBES.**
(4037) **W. LOONEN & Co.**

Te Koop:
Een **Bamboezen Opstal,** gelegen op **Mangka Besar,** à **f 200.—** kontant. (4110)
Te bevragen bij den bewoner den Heer **DE VRIES.**

Te Koop, op zeer voordelige voorwaarden:
Het ruim en aangenaam gelegen **Woonhuis,** met **Bijgebouw** en zeer netten **Tuin,** op **Molenkiet,** hoek **Prinselaan** (Manga-Besar); in eigendom toebehoorende aan **Mejufvrouw HENRIETTE CLARISSA.**
Informatien bij
(4073) **F. CASSALETTE & Co.**

Wordt te Koop gevraagd:
Een **Huis** van **f 20 à f 25 mille,** gelegen op het **Koningsplein.**
Adres **H. M. VAN DORP.** (4059)

Te Koop gevraagd:
1 Schoener van **80 tot 100 tonnen.**
(4107) **RESSLER & Co.**

Te Koop:
Een klein **Pakhuis** met Kantoor boven, geschikt ook voor een **Notaris.** Prijs **f 8000.—.**

Te Huur:
Een ruim **Pakhuis** met Kantoor boven, tegen billijken prijs.
Adres:
(4074) **A. P. AGANOR**

Te Koop:
Eenige Suikermolens
van de **Lowmoor Company** met Cylinders van **24 x 48** inches en de benodigde **Wasserwerken** voor **Waterraderen.**
Een IJzeren Waterrad compleet, diameter 28 voet, breedte 5 voet.
In grooten voorraad:

SUIKERPANNEN,
in alle gewone afmetingen, alsook waarlooze stukken, geschikt voor **Watermolens** van de **Lowmoor Fabriek.**
Een Stoom-Suikermolen, compleet, rollen **24 x 48** duim, Stoommachine 12 paardenkracht.
De zoo voordelig bekende wijze van bewerking van deze Company zal wel een voldoende waarborg voor de hoedanigheden van deze **Machinerieën** zijn.
PICAIRN SYME & Co.,
(4086) **Agenten van de Lowmoor Company.**

Te Koop:
Een nieuw **IJZEREN Stoomjagt,** compleet, en gereed tot dadelijk gebruik, lang 50, breed 8, diep 3 1/2 Eng. voet, met 2 **Machines** van gezamenlijk 10 paardenkracht.
Dit vaartuig is zeer geschikt voor rivier of havengebruik.
Te bevragen bij
(4009) **HUNTER, HOUGHTON & Co.**

Te Koop voor f 350.— contant:
Een groot **Photographisch Toestel,** met een objectief voor **PORIRETTEN,** en eene id. voor **LANDSCHAPPEN,** beide van **LEREBOURS & SECRETAN, Paris.**
à **f 125.—.**
Een bijzonder snel en goed werkend **Photographisch Toestel,** in **Visitekaart** formaat,
bij
(4045) **H. M. VAN DORP.**

Te Koop:
Een **Europeesch Rijtuig (Mylord)** en **twee Paarden,** te samen of afzonderlijk.
Adres **Harmonie.** (4098)

Te Koop of te Huur:
Het **HUIS** op **Tanabang,** vroeger bewoond door den Heer **RAWSON.** Te bevragen bij
(4080) **MORGAN, MELBOURN & Co.**

CAUVIN PILLEN,
verkrijgbaar met recept
bij
(4076) **BEIJNON, HAMACHER & Co.**

De twijfelers zijn overtuigd Vele personen, die aan de wonderlijke geneeskunde van de **CAUVIN PILLEN** in het eerst gewijfeld hebben, en daarna overtuigd zijn geworden van hare deugdelijkheid en van hare gelukkige uitwerking bij de ongesteldheid der verteringsorganen, zijn genoodzaakt geweest om derzever wonderbare werking te erkennen en hebben ze daarna zelf als hulpmiddel gekocht, of ze aan hunne vrienden aanbevolen. De pilven van Holloway werken voornamelijk op de maag, die bijzonder door dezelve versterkt wordt; dan oefenen zij evenzeer een heiligen invloed uit op den lever, waarvan zij onmiddellijk elke congestie wegruimen. De ontdekking van deze pilven is indertijd een zegen voor de kunst. Hoeveel droefheid en leed hebben zij niet doen opheffen? De geneesmiddelen van Holloway hebben duurzame menschen van pijn verlost en hunne geschikte gezondheidsberisde.
Doosjes Pillen à f 1.—, f 3.—, en f 5.—
Potjes Zalf à f 1.—, f 3.—, en f 5.—
Thans à contant te verkrijgen:

Te **Batavia** bij **S. B. VAN KLEEFF & Co.**
" **Soerabaja** " **VAN DER CRAB & Co.**
" " **D. MAURITZ MARTENS.**
" " **J. J. VAN DEN MULSENBERG.**
" **Probolingo** " **ZIMMERMAN & Co.**
" **Banjoemaas** " **M. S. CHERIMAN.**
" **Poerwoerdjo** " **J. KALDEN.**
" **Djokdjakarta** " **KOE DJAMBOE.**
" " **Wed. C. W. VAN LAAN.**
" **Soerakarta** " **M. J. HANSENS.**
" **Tagal** " **MEV. DE WED. VAN DORP.**
" " **A. J. VAN DER VOORT.**
" **Cheribon** " **W. GALISTAAN.**
" " **M. BLOK & Co.**
" **Buitenzorg** " **A. J. VAN DER VOORT.**
" " **VAN DER CRAB & Co.**
" **Tjandjoer** " **VAN DER CRAB & Co.**
" **Salatiga** " **Q. M. B. REGENSBURG.**
" **Samarang** " **G. C. T. VAN DORP, H. L. DE LYON, DE GROOT, KOLFF & Co., JOOSTEN & Co. en bij SOESMAN & Co.**
(4075)

VICHY,
Eigendom van den **Franschen Staat.**
Administratie te **Paris: 22. Boulevard Montmartre.**
Digestief water en pastilles — Zout voor de **Baden** van **Vichy** tuit. — Zout voor **kuistmatigen drank.**
Al deze zaken zijn onder toezigt der **Regering** vervaardigd. Men wachte zich voor namaakzels en lette op de **Controle de l'Etat,** die duidelijk te zien is.

De had-irrigating te **Vichy** is staats-eigendom, die de exploitatie aan een naamloze vennootschap bij de wet van 1853 heeft afgestaan.
Water. De natuurlijke wateren van **Vichy** wekken den eelst op, versterken de maag, geven haar veerkracht, doen het zuur verdwijnen, door deze langs de spijsverteringswegen af te voeren. Buvand werken zij met goed gevolg tegen de aandoeningen der spijsverteringsorganen, verstoppingen en krampen van den lever, verstoppingen is de onderbik-organen, graveel, steen, nierkrampen der blaas, jicht, waarvan zij de aanvallen verminderen en weldra doen verdwijnen. tegen den pijnlijkste hiekkucht en met name tegen de koorts. Eindelijk is dit water onschadelijk voor de bewoners der warme landen, het gebruik daarvan is een krachtig middel tegen moeraskoorts. Elke flesch bevat een liter water.
Zout voor baden. Dit zout is een extract uit het water door middel van bijzondere toestellen. Het geeft een gemakkelijk middel aan de hand om de natuurlijke baden te voorzien van 't geen daaraan ontbreekt, voor zieken, die door als eind of bezigheden belet worden zich naar **Vichy** te begeven, en dit zout, tegeijk met het natuurlijke bronwater van **Vichy** gedronken, is bijna gelijk aan een kuur te **Vichy.** Een roltijf voor een bad.
Pastilles — De pastilles, geprepareerd met het zoutextract der wateren van **Vichy,** hebben een aangenaam smaak, ondersteunen de werking der natuurlijke wateren en zijn goed te gebruiken tegen het zuur en meelijte spijsvertering. Zij ondersteunen zwakke magen, doordien zij het zuur langs de spijsverteringswegen afvoeren. — Zij zijn door verscheidene parfen gearomatiseerd.
DEPOTS in alle steden der wereld. (4081)

Te Huur:
het **lokaal,** thans genaamd **Jacatrasche Portionstafel,** aan het **Stadhuisplein.**
Te bevragen bij
(4010) **J. F. TENTÉE.**

Te Huur
tegen 15den September a.s., **Twee Huizen** op **Bazaar Baroe.**
Adres
(4084) **Wed. VOERMANS.**

Oproeping van Debiteuren en Creditoren.
Al degenen, die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den Arabier **SAID MOHAMAD BIN HOESIN ALHABSHY,** overleden te **Soerabaja** op den 22sten October 1863, gelieven zich binnen den tijd van 2 maanden te wenden aan:
De geconmilleerden in **Onchristen** sterf-boedels te **Palembang,**
D. FISHER.
(4095) **J. S. G. GRAMBERG.**

Debiteuren en Creditoren van den Heer **Raman,** in leven Adjudant Ond.-Offic., d.d. Officier, worden verzocht ten spoedigste betaling of afgifte te doen aan
De Commissarissen,
S. J. VAN GOEVORDEN, 1e Lt. Kwartierm.
F. VAN STRATEN, Adjut. Ond.-Offic., d.d. Offic.
BATAVIA, 20 Augustus 1864. (4040)

Debiteuren en Creditoren in den boedel van wijlen **Mevrouw J. Th. Hogenraad,** geboren **Muller,** worden verzocht om vóór **Ultimo** October 1864 aangifte of betaling te doen aan
den **Testamentairen Exccutcur,**
G. A. HOGENRAAD.
(4025)

Al degenen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan wijlen den Heer **J. M. JACOBSON** gelieven daarvan opgave te doen voor **ultimo** September a. s. aan den ondergeteekende.
SAMARANG, EDWARD JACOBSON.
den 29 Augustus 1864. (4134)

Debiteuren en Creditoren van wijlen **Nicolaas van Drimmelen** te **Batavia,** worden uitgenoodigd hunne rekeningen bij den ondergeteekende in te dienen, daar hij de liquidatie des boedels van de **Weeskamer** heeft overgenomen.
G. C. VAN DRIMMELEN.
TAGAL, 25 Augustus 1864. (4030)

Houder van Cognossement
aan order over:
J & Co. No. 20/22. KNOOPEN,
afgeladen door de Heeren **HOLJER & SCHEPP** te **Rotterdam,** en aangebragt met het **Ned. Schip Corigene,** Kapt. **W. H. SCHÉLL,** worden verzocht zich ten spoedigste bekend te stellen bij
de Agenten,
REIJNST & VINJU.
(4114)

Houders van Cognossement aan Order
H P H M S K O O P M A N S C H A P P E N,
afgeladen door de Heeren **CHS. MOSS & Co.** te **Liverpool,** en aangebragt met het Engelse schip **"Cherookee,"** worden verzocht zich ten spoedigste bekend te stellen bij
de Agenten,
ADAM & Co.
(4048)

Stoomvaart in den Indischen Archipel.
Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand **SEPTEMBER** 1864. is geregeld als volgt:
naar **MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE,** den 1sten en 15den.
naar **SAMARANG en SOERABAJA,** den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar **BILLITON, PONTIANAK en SINGAWANG,** den 8sten.
naar **BENKOOLEN en PADANG,** den 23sten.
naar **SAMARANG en BATAVIA,** den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar **MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN,** den 15den.
naar **BAWANG en BANJIRMASSING,** den 27sten
Nedere inlichtingen te bekomen op de Stoombootkanten in de Stad bij
W. CORBES DE VRIES,
te **Batavia** en
te **Soerabaja.**
NIEUWEEEN en SCHUIJMER, te Samarang.
(4011)

Passage naar Nederland
wordt aangeboden met het Nederlandsch schip
Staatsraad van der Heeven,
Kapt. **HELLEMAKER.**
Dit schip, bijzonder goed voor passagiers ingerigt, wordt in den loop der maand **September** van de kust verwacht,
om alsdan direct naar **Nederland** te vertrekken.
Informatien te bekomen bij
de Agenten,
(4081) **J. F. VAN LEEUWEN & Co.**

Passage naar Nederland
wordt aangeboden met de uiterst doelmatig ingerigte, goed uitgeruste **Nederlandse Schepen:**
„Maria Elisabeth,”
Kapitein **E. F. BONJER,**
„President Plate,”
Ka pitain **J. C. HARTE,**
„Joseph Willem,”
Kapitein **J. BIK,**
zullende de twee eerstgenoemde vermoedelijk in de eerste helft van October, en laatstgenoemde tegen het laatst dezer maand gereed zijn van hier te vertrekken.
Informatien bij de Agenten
(4120) **J. CEZARD & Co.**

Passage naar Nederland
wordt aangeboden met het snelzuidende **Nederlandse** Clipper-Fregatschip
Oranje-Nassau,
Kapit. **G. STRANG VAN HEES,**
hebbende uitmuntende inrigtingen voor Passagiers en voerende een bekwaam Geeneesheer.
Het schip in den Oosthoek ladende zal tegen medio September van hier vertrekken.
Nadere informatien bij
het **Hoofdagentschap der Internationale Credit- en Hand-lereeniging „Rotterdam.**
(4135)

Ingezonden Stukken.
Aan de Redactie der **Java-Bode.**
WelEdelc Heer!
Verplicht mij met de opname van deze weinige regelen in uw geacht blad.
Het is nu bereids 15 dagen geleden, dat de onderwijzer **T. ....**, van de 3de Gouvernements lagere school in de stad, wigens ziekte, verhindert is zich stadswaarts te begeven, ten einde zijne gewone bezigheden te kunnen verrigten, zodat al de kinderen, die daarin zijn opgenomen, gedurende dien tijd verstoken zijn van onderwijs.
Oulers hebben vergeefs op eene voorziening gewacht en hebben daaron geraden geoordeeld, zulks door middel van nu blad bekend te maken, waardoor zij hopen, dat de Hoofd-kommissie van Onderwijs zich zal laten bewegen, spoedig in die leemte te voorzien, niet alleen, maar ook buiten ten reeds werkzaam zijnden onderwijzer nog een hulponderwijzer voor de stadsschool aantestellen, opdat hij onverhoopde ziekte van den eene onmiddellijk door den ander kan worden vervangen en bijgevolg de jeugd niet verwaarloosd wordt.
Ik heb de eer met achting te zijn,
UwEd. Do. Dienaar,
B. F. WILLEM,
HOOFD-KOMMISSIE

Nederlandsch-Indië.
BATAVIA.
Bij Besluit van **S. E. den Gouverneur-Generaal** van **Nederlandsch-Indië** van 31sten Augustus 1864, No. 9, (Stamblad no. 128) is krachtens magtiging des Konings, de residentie **Menado** afgescheiden van het gouvernement der **Molukse eilanden** en verklaard tot eene op zich zelve staande residentie.
Wij vernemen met genoegen, dat het Gouvernement van **Ned. Indië** voor 20 aandelen à **f 100.—** heeft deelgenomen in de geldleening, aantegaan ten behoeve der proeven, welke zullen worden genomen met den stoomploeg van den Heer **Huysseldon.** Wij wenschen, dat dit voorbeeld navolging vindt, en daardoor de **aanwinst van kennis** als een vruchtbaar middel wordt, opdat de **gewenschte verbeteringen** spoedig werden aangenomen en daartuit blijken, in hoeverre de stoomploeg voor den indischen landbouw van nut kan zijn.

In de **Jaansche Courant** van gisteren komt een verlag voor van den Heer **H. van Laan,** controleur van **Tjandjoer,** namens proeven op het landgoed **Tjannans** van **S. E. den Gouverneur-Generaal** genomen met de bevruchtungs methode van den Heer **Hooibrenk.** Deze proeven zijn zeer ongunstig uitgevallen, daar de sawahs, volgens die methode bevrucht, slechts 3/4 pCt. meer opleverden dan de onbevruchte velden. D. controleur zegt, dat hij op die proef alleen den staf niet zou willen buiken over de methode van **Hooibrenk,** waaraan hij theoretisch geloof heeft, maar dat hij liever de uitkomsten van noodzakelijk te nemen verdere proeven wil afwachten. De controleur is dan ook uitgenoodigd, die proeven voort te zetten.
Als men nagaat, hoe deze methode in Europa door den eene geprezen, door den ander onvolgende wordt genoemd, terwijl toch alleen uit de ondervinding naar waarheid een oordeel daarover kan worden opgemakt, dan gelouven wij, het beste te zijn, dat algemeen op Java proeven worden genomen, niet alleen met padi, maar ook met andere gewassen. Partiele proeven bewijzen weinig, — men vergelijkte de in ons blad medegedeelde proef van den Heer **M.** met deze op **Tjannans.**

Op 1 September 1864 door **Boedelmeesteren** verkocht voor rekening van wijlen **Hadjira,** weduwe van **Sech Salim Bin Abdul Rap.**
10. Een erf bebouwd met een huis van steen en bamboe met paanen gedekt, Buurt kampong **Konstapel,** verponding **Number 2134,** getaxeerde waarde **f 240.—** kooper **Said Aloewie Bin Abdulla Alatas** voor **f 208.—**
20. Een erf bebouwd met een huis van steen en bamboe met paanen gedekt, Buurt kampong **Konstapel,** verponding **No. 9318,** taxie **f 360.—** kooper **Said Aloewie Bin Abdulla Alatas** voor **f 125.—**
Op 1 September 1864 verkocht door **F. G. C. de Rameleje** gg. **Achma Djuaidie,** voor rekening van den boedel van wijlen den **Inlander Seoit.**
10. Een ledig erf, in gang **Traté,** verponing **No. 7724,** getaxeerde op **f 100.—** kooper **Sahiep** voor **f 3.—**
20. Een ledig erf op **Blandangan,** verponding **No. 773,** getaxeerde op **f 240.—** kooper **Basidje** voor **f 45.—**

De op 2 September 1864 in veiling gebragte perceelen van **F. O. Schults.**
10. Een erf bebouwd met drie steenen woonscholen en bijgebouwen, alle met paanen gedekt, waarin eene broodbakkerij wordt uitgeoefend, gelegen op **Passer Bahare,** verponding **No. 8693,** getaxeerde à **f 27,000.—** is opgehouden voor **f 15,000.—**
20. Een stuk grond gel. gen op **Bazaar Baroe,** verponding **No. 8510,** getaxeerde à **f 25.—** is opgehouden voor **f 903.—**
Het op 3 September, voor rekening van den Chinese **Tjaty Adjiem** in veiling gebragt land **Tjear ng Gedoeng Gred-e** (**Peogoran Zuid**) verponding **No. 5943,** getaxeerde à **f 635,000.—** is met den inventaris waardig geschat à **f 250,000.—** en met het huurcontract, waarbij de huurprijs is bepaald à **f 63,500.—** 's jaars, opgehouden voor **f 651,000.—** terwijl bij veiling zonder huurcontract hetzelfde is opgehouden voor **f 605,000.—**
De laatste mail bragt uit **Barnveld** de tijding van het overlijden van **Dr. P. N. Kapteijn,** beoend **Rector** aan het **Gymnasium Willelm III** alhier. Hevige koorts en een onstekende maaken, na zeventien dagen liden, op den vijfde van Juli — juist den dag, waarop hij zou uitzelen naar **Indië** — een einde aan zijn leven. Wij hadden gehoopt, dat hij eenen genemde inrigting door zijne **byzondere gaven** en **scherpzinnige kennis** tot **nut** en **voort** strekken zou.

Den 24 Augustus 1864 had de Soerakarta de plechtige te aarde bestelling plaats van het stoffelijk overschot van den Hoopdelsteuigen Heer Dirk François Schaap, Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, oud Hoofd-ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Talrijk was de schare, die hem de laatste eer kwam bewijzen, onder anderen zag men in het sterfhuis zijne Hoogheid den Soesoehouwan van Soerakarta Pakos Boesoeno IX, met een aanzienlijk gevolg voornamelijk prinses van het hof alhier, — den Pangeran Adipatie Ario Mangko Negoro, eenige leden van zijn Huis en vele andere hofgroten meer.

Bij den optocht naar de begrafenisplaats deden ook de Luitenant Kolonel, Militaire Kommandant van Soerakarta, de Heer J. H. R. Köhler en andere Heeren Ridder alhier als slippendragers hunne deelneming blijken.

Aan het graf hield de Resident N. D. Lammers van Toeroburg eene toepasselijke rede. Hij sprak van de verdiensten van den Resident Schaap als ambtenaar, en wees op het hem verleend teeken van 's konings ambtebekering. Hij herinnerde de omstandigheden van de voortreffelijke hoedanigheden van den Heer Schaap als vriend, als echtgenoot, als vader.

Alle aanwezigen beaamtten het gesprokene, de mersten waren aangedaan en velen zag men een stillen tranen aan de nagedachtenis van den edelen Resident Schaap toewijden.

(Aangeboden.)

Staat der Javasche Bank.

Namens president en directie van de Javasche bank wordt in opvolging van art. 34 van het oortooi en reglement, bekend gemaakt, dat op den 31sten Augustus 1864:

- a. het cijfer der in omloop gebrachte bankbiljetten bedroeg f 20,241,635:—
b. saldo's van rekening-courant en daardelijk opneembare gelden beliepen 637,679:16
c. aanwezig was in de kassen, aan wettig betaalmiddel, f 16,733,739:53
en aan vreemde muntspieën, eene waarde van 9,666:56

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia,

van 29 Augustus tot 2 September 1864.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Kramer, v. Batavia. — Casary van Staphorst, v. de Reede. — Kruijser, v. Nederland. JAVAHOTEL. B. Braams en familie, v. Samanap. — Harrebrigh, Fierrez en Echtgenoot, A. Hoogenstraeten en Echtgenoot, v. Soerabaja. — J. Jantzen, v. Hongkong. — H. Plenge, v. Golle.

MARINEHOTEL. Mad. Le Roux, R. A. Voorneman en familie, v. Buitenzorg. — Revius, W. S. Robertson, v. Indragajoe. — Le Cluse, v. Cheribon. — A. M. Monhen, Podrouier, v. de Reede. — P. J. Deterding, Wehdemeijer, v. Nederland. — Jhr. Rutgers van Rozenburg, Hissink, v. Amsterdam. — P. Koning, Bunnik, v. Soerabaja. — Robertson, v. Melbourne. — R. Brem, G. Grand, v. Pasoeroean.

HOTEL DES INDES. N. A. Oostram, S. Flegenhcim, Vasseur, Nieuwkerk, v. de Reede. — D. Gaff, Reckers, v. Nederland. — Couperus, Merv. van der Poll, v. de Binnenlanden. — Hageman, Echtgenoot en 5 kinderen, v. Batavia. — Nye, v. Singapore. — Minnick, v. Soerabaja. — Merv. Schoonderbeck en dochter, v. Pasoeroean. — Vogel, v. de Molukkos. — Prius, Walker, Lageman, en Echtg., v. Samarang.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

Met het Ned.-Ind. stooms. Singapore, gez. Münich, de Luitenant (tz. Koning, Bowier, Bunnik, en Mulder, Officier van gezondheid Nieuwkerk, de heer Braams, Echtgenoot en 1 kind, de heer Retel, Echtgenoot en 2 kinderen, Luitenant (tz. Engelrecht, d. heeren Schimpenpennick, Cramerus, Harteveld, Henry, Bogerd, 2 kinderen en van den heer Slout, de heeren Darenhouwer, Eeg en Echtgenoot, benevens Z. M. troepen, van Soerabaja.

Met het N.-d.-Ind. stooms. Padang, gez. Vogel, de heeren de Cordes, benevens Z. M. troepen, van de Molukkos, Soerabaja en Samarang.

Samarang, 9 Aug. Gister morgen bij het schijfschieten had één der Officieren het ongeluk, zijn pistool zodanig te houden, dat de loop gericht was naar eenige bij hem staande kollega's. Het schot ging af, en trof twee Luitenanten aan het hoofd; de wonden zijn echter niet gevaarlijk. — Na al de klachten over de slechte werking van het nieuwe Reglement op de Brievenposten in deze stad, is het ons een waar genoegen, onze Lezers te mogen wijzen op het besluit van 19 Aug. jl., in ons vorig nummer opgenomen, en dank te brengen aan de Regeering, die dermaal den bandel en het algemeen aan zich verplichtte. Om over het weldadige van het het nieuwe besluit te oordeelen, vergelijkte men de vroegere organisatie van het personeel voor het postkantoor alhier met de thands bepaalde.

Organisatie. Staatblad 1864 No. 5. Een Postmeester op een tractement van minimum f 400, en maximum 's maandel. f 600. Een eerste Kommissie van 300. Een tweede Kommissie van 150. Een derde Kommissie van 220. Klerken en bedienden 232. Totaal f 1283.

De vermeerdiging met 1 tweeden en 1 derden Kommissie, alsmede met 6 bestellers zal zonder twijfel een heilzamen invloed op de expeditie uitoefenen, en de verhooging van uitgaven met f 5592. —, welke het Gouvernement zich daarvoor getroost, zal wel haar rechte opbrengen. We treden nu een nieuw tijdperk in en vol hoop als we dienaangaande zijn, stellen we den Heer B., die ons een paar staaltjes van het zeer laat ontvangen van brieven mededeelde, voor, om daarvan nu geen gewag meer te maken.

Door de onvoorzichtigheid van een bediende had onlangs een zeer treurige gebeurtenis plaats. De Heer E. B., inwoner dezer Residentie, vroeg aan zijn jongen, om hem een glas mader te brengen, en zondra hij het glas in handen had, dronk hij het grootdeels leeg, met dat ongelukkige gevolg, dat hij na weinig oogenblikken een lijk was. In plaats van mader had hij n. opgelooft subliamaat — een zeer hevig vergif — gekregen. Djocjocarta. Een zeer curieus, en bepaald unieke geval vóór dezer plaats in de dessa Wiro, omstreeks vier palen van hier gelegen.

Eene gehuwde Javaneesche vrouw, wier echt, gedurende 's trekkelijkt korten tijd, met een negental kinderen gezegend werd, waarvan er thans nog zes in leven zijn, gaf aan zekere doekoon het verlangen te kennen, om voortaan onvruchtbaar te blijven. Daar toe was natuurlijk volgens de doekoon, een onfeilbaar middel, door offers, geld, gebeten, medicijnen, wrijven enz., enz.; derhalve werd er al ras tot al die heilzame middelen de toevlugt genomen, doch met dat gevolg, dat op zekeren morgen de arme vrouw van haar tiende kind beviel; des middags van dienzelfde dag van haar elfde, des avonds van haar twaalfde en des anderen daags van haar dertiende kind moeder werd.

De vier kinderen oestliepen spoedig na de geboorte en werden al ras door de moeder gevórd. — Van Soerakarta schrijft men ons het volgende: Te Klatten en omstreken is een groot complot roovers en dieven uitgepakt en verschillende goederen achterhaald. In het geheel zijn meer dan 40 personen gearresteerd, — naar men zegt zijn vele Javanen van afkomst in de rooverijen betrokken geweest. De meestbekende zelf is reeds sedert eenige dagen te Klatten; de overige maatregelen, die de Resident geprovoceerd heeft, zijn niet genoeg te noemen.

In de lang gelegerde landen doen zich eenige cholera gevallen voor, doch is mij niet bekend, dat die epidemie hier eene groote uitbreiding heeft. Door Z. H. den Soesoehouwan is als voorbehoedmiddel tegen ziekte aan de Javanen aanbevolen, om zich te gaan baden in de bronnen van het land Penging en degenen die zulks niet kunnen doen, moesten water van daar laten halen om te drinken en zich te wassen. De ligtgelovige Javanen hebben bijna zonder uitzondering hieraan gevolg gegeven. Eerst werd verteld, dat Z. H. zelf het voorbeeld had gegeven; later hoorde ik, dat twee prinsen door Z. H. derwaarts waren gezonden met een brief en een djimat, om de ziekte af te weren. — Den 10den dezer werd door de afdeeling Soerakarta, van de Maatschappij van Landbouw en Nijverheid, eene algemeene vergadering gehouden. Onder de verschillende

onderwerpen, die aan de orde waren, behoorde voornamelijk, dat de President ter sprake bragt den moeilijken toestand der geldmarkt voor Europeesche ondernemers. Door cijfers werd aangehouden, welke groote voordelen zoo voor kapitalisten als landhuursders te behalen waren, wanneer de register-land van den landverhuur beter was, zoodat de landhuursder aan den gedschietter meerdere garantie kon geven en alzo gelden opennem bij hypotheekbanken of maatschappijen, tegen billijke renten, terwijl hij tevens de vrije beschikking over zijn product behield; daar tegenwoordig door vele handelshuizen te groote geldelijke offers van den producent werden gevórd, zoodat rente en commissie penningen alle verdiensten versluden. ZEdle beoefde schriftelijk over de zaak verder uit te weiden. Jhr. Leijnsius werd genoot, op het nuttige en verdienstelijke werk van den Heer Holle te wijzen, dat in deze Residentie krachtig kon medewerken tot verbetering van de rijkskultuur. Het werk van den Heer Holle wilde hij voor zoover noodig, in het Javaansch laten vertalen. Nog werd door den President medegedeeld, dat de beoortwoordingen der door het Landhuishoudkundig congres te Haarlem gestelde vragen, reeds in tijds waren ingezonden en de uitoediging daartoe door de Kamer van Koophandel te Samarang derhalve overbodig was geweest.

Omtrent de Spoorweg aangelegenheden kan ik u nog mededeelen, dat waarschijnlijk de onteigening der gronden zal berekend worden op tien jaren huurschat. De maatschappij heeft ook het voornemen eene ijzeren brug over de Solo-rivier te leggen, om zoodoende de communicatie met Soekawati, Ngawic en andere plaatsen om de Oost, te verbeteren en alzo het Spoorweg-verkeer te bevorderen.

(Locomotief).

Soerabaja, 27 Augustus. — Naar wij vernemen heeft het Portugesche gezantschap van Timor Delhi de Engelsche klipper schoener Pastboy, tehuis behoorende te Melbourne, gecharterd tot overvoer van specie en goederen naar Delhi en zullen die Heeren met dezelfde gelegenheid daarheen terugkeeren.

Daar de Pastboy uitmuntend zeilt is het te verwachten, dat de charteraars met hunne goederen spoedig ter bestemde plaats zullen komen, waar hunne tegenwoordigheid thans zeer vereischt wordt. Nog vernemen wij, dat een der heeren van bovengenoemd gezantschap, in het hotel der Nederlanden alhier, na eene kortstondige ziekte overleden is.

Gisteron heeft de openbare veiling plaats gehad van het land Perning, gelegen in het district Genueng Kending, met de daarop staande suiker-fabriek met stoomtoerren, kookhuis, pakhuys, enz. Genemd perceel, dat voor de som van f 1081000 onder eerste verband bij de Weenkamer te Soerabaja was verhypothekerd, is vercocht voor f 154300. — Op gemeld land rustte ook nog eene tweede hypotheek, groot f 50,000. (Oostpost)

Soerabaja, 27 Augustus. Gister middag is alhier ter laatste rustplaats (Penuelle) gebragt, het stoffelijk overschot van wijlen den Heer Francisco Borges Caiaido, lid van het alhier zijnde Portugesche gezantschap.

Wij ontvingen, met de laatst aangekomen boot, onderscheidene berichten en mededeelingen van Ambuina en Banda. Wij deelen er den korten inhoud van mede.

Ambuina, 1 Augustus. De nachten zijn hier vinnig koud, zoodat zelfs de olie in de lampen stelde, en het zonnige dagemans als verwarmer met genoegen wordt begroet.

(Onlangs, in Junij en Julij, was het in oostelijk Java, zelfs ook te Ambarawa, des nachts zeer koud.)

Dit voelt men onder "de brandende tropiek!" In den Haag meent men dat hier alles verschoeit!

De stoomer Ardoeno lag sinds elf dagen ter reede van Ambon.

Van Nieuw Guinea geen ander nieuws, dan over de berguitbarsting van den Arak, en de aardbeving te Dorey.

Rijst en Suiker waren te Ambon tot hooge prijzen gestegen. Banda. Wij ontvingen berichten over personen en toelanden. — geschenken. — Societel spionage — en geheime bezoeken; alsmede eene proeve van Bandasche poëzij, rijmende: "Duan en gann", door de Bandasche waarheidsvinder, maar onze lezers zullen ons verschonen voor de achterhouding.

Banda is een klein, — klein maatschappijje, waar even als overal elders in 't kleine magtig veel te prutelen valt, — al sinds anderhalve eeuw en meer. — zoo als de lezer reeds bij grootvader Valentijn kan zien. Daardoor spreekt men meer over personen dan over zaken. (Soer. Ct.)

Pasoeroean, 27 Augustus. Met genoegen kunnen wij nader mededeelen, dat door den Gouv. Generaal van Ned. Indië, aan de Heeren G. J. Eschauzier, suikerfabrikant alhier en B. A. de Quaij, gepensioneerd majoor der genie, concessie is verleend voor den aanleg van een paarden spoorweg in de Residentie Pasoeroean en de voorkeur tot het aanleggen en exploiteren van andere trekkbanen aan de gecondeerde banen sluitende in de Residentie Pasoeroean en daarnaar grenzende Residentien. De trekkbanen die al dadelijk zullen worden aangelegd en op 1 Januarij 1867 voor het vervoer in gereedheid moeten wezen, zijn:

- 1e. Van Pasoeroean naar Malang met zijtakken naar Batoe, Toempang en Lingo.
2e. Eene vertakking halverwege Pasoeroean Malang over Kasrie en Bangil [aan den grooten weg van Soerabaja] naar Pasoeroean.
3e. Eene vertakking om de Oost naar Banoe-Biroe.
4e. De verbindingen met de verschillende langs den spoorweg of in de nabijheid daarvan gelegene suikerfa rikken.

Voorts denkt men spoedig over te gaan tot het aanleggen van nog andere trekkbanen, waaronder eene voortzetting langs den grooten weg over Gempol [Porrong, grens der Residentie] tot aan de stad Soerabaja, als wanneer de beide hoofdsteden van de Residentien Pasoeroean en Soerabaja in directe verbinding zullen zijn gebragt.

Wat de exploitatie van deze paarden spoorweg aanleiding zal geven tot groote ontwikkeling van industrie en landbouw in deze Residentie, zal wel geou betwog behoeven, de gemakkelijke open afvoer van producten, goederen en personen, de meer dispo-nibele bevolking en het groot aantal beschikbaar trekvee en karren zal ongetwijfeld een ongekend vertier darstellen, waarvoor de rijke binnenlanden van de Residentie Pasoeroean zoo bij uitnemendheid vatbaar zijn.

Wijders zij nog medegedeeld, dat de Concessionarissen het voornemen hebben van deze zaak eene commanditaire vennootschap oprigten, onder de firma Eschauzier, de Quaij & Co. — Een Europeesch werkmann op de Bromo, Constructie-Winkel alhier, buiten weten van den chef diens winkels, een goewerloop ter reparatie aangenomen hebben, gaf dien gisteren morgen in handen van een der inlandsche werklieden, welke loop later bleek geladen te zijn.

De Inlander, het schonsteentje er willende afnemen en zulks door midde van een schroefstuk niet konnende gedaan krijgen, hield den loop even in het vuur met de tromp naar zich gekeerd, waarop het schot onmiddellijk afging en de kogel den ongelukkige in het regter dijbeen doong. — In het inlandsch zijken gesticht alhier gebragt zijnde, heeft men getracht den kogel er uit te trekken, begeen tot nu toe niet is mogen gelukken.

(Pas. N. & Ado. Bl.)

Officiële Berigten.

Bij Koninklijk besluit van den 21sten Junij 1864 no. 782, zijn voor den tijd van vijf jaren bij het wapen der infanterie van het legier in Oost-Indië gedecoreerd, de eerste Luitenant G. C. Munsters, van het regiment grenadiers en jagers, W. H. Voorman, van het 3de regiment infanterie, J. W. E. Schadee van der Does, van het regiment grenadiers en jagers en W. Q. E. Vetter, van het 1ste regiment.

Civiel Departement.

Ontslagen: Eervol, met huure betrekking, de controleur der derde klasse bij den binnenlandsch bestuur in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden A. R. Kruijshoff van de Leur, en de ambtenaar ter beschikking van den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden J. H. de Grave.

Overleden: Eervol, van de heer opzigtelijk ambtenaar en president der wesen- en boedelkamer ter Samatra's Westkust te (Padang), de algemeene ontvanger te Padang W. F. Godia.

Verleend: Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den ingénieur der tweede klasse bij 's lands burgerlijke werken, certificaand ingénieur in de residentie Bantam G. F. Walter.

Vertrekende Personen.

Tot assistent-resident van Soekapoera (Preanger-Regentschappen), tevens vanden-voorstand der administratie op wachtoeld C. N. H. van Lawick van Babat, laatste assistent-resident van het Westerkwartier der Ommelanden van Batavia.

Tot kommissie, tevens kashouder en griffier bij den landraad te Tjandjoer (residentie Preanger-Regentschappen), de derde kommissie op het residentie-kantoor aldaar J. H. Seipio.

Tot derden kommissie op het bureau van den resident der Preanger-Regentschappen, de kommissie voor de comptabiliteit op het bureau van den assistent-resident van Bandung (Preanger-Regentschappen) J. Lanenburg.

Tot zending-leraar bij de inlandsche christen-gemeenten te Depok en Toegor, de zending-leraar te Batavia J. Beukhof.

BIJ DE WESEN-EN BOEDELKAMER TER SAMATRA'S WESTKUST (TE PADANG).

Tot president, de ambtenaar op non-activiteit W. F. Ploegman, laatste kassier der residentie Ternate.

Tot secretaris, tevens boekhouder, de ambtenaar op wachtoeld F. Heeger, laatste kassier eerste kommissie op het bureau van den chef over de geneeskundige dienst.

BIJ HET POSTKANTOOR TE SAMARANG.

Tot tweeden kommissie, de derde kommissie bij dat kantoor W. B. C. Wollrahe.

Tot derde kommissie, H. W. van Hoogzand, laatste klerk bij de algemeene rekenkamer, thans op wachtoeld, en de klerk bij het algemeen beheer der posten in Nederland-Indië C. Loos.

Gesteld:

Ter beschikking van den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, de ambtenaar ter beschikking van den resident van Palembang D. F. van Braam Morris.

Ter beschikking van den resident van Palembang, de klerk bij de directie van financiën E. von Faber.

Verkund:

De uitoefening van het beroep van landmeter, aan E. Met-ger, tijdelijk aspirant-ingenieur bij de spoorweg-opname op Java.

De uitoefening van het beroep van landmeter, aan E. W. K. von dem Borne, gepsporteerd sergeant-majoor der infanterie.

Goedgekeurd:

Wat door den Directeur der Kultures, BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.

Zijn Overgeplaat:

Uit de residentie Kediri naar de residentie Japara, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der eerste klasse Jhr. C. J. L. Goudman.

Uit de residentie Japara naar de residentie Kediri, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der derde klasse F. A. H. Ondraijer.

Uit de residentie Bugelen naar de residentie Bezoeki, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der tweede klasse Th. Heijting.

Zijn Geplaat:

In de residentie Preanger-Regentschappen, ter beschikking van den Resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse H. J. van Swieten.

In de residentie Pasoeroean, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse C. M. F. Stokhausen.

In de residentie Banjoemas, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur H. H. Duncker Curtius.

In de residentie Bagelen, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse H. H. Brekvelde.

Wat door den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden, BIJ DE SUBCOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE MAKASSER,

Zijn Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als liden, P. L. de Guaij Fortman, mr. U. J. Huber Nooit en W. van Oo, onder dankbetuiging voor de door hen als zoodanig bewezen diensten.

Zijn Beoemd:

Tot liden, da. G. van Gerrevink, predikant bij de protestantsche gemeente, en mr. H. B. van Davelaar, president van den raad van justitie aldaar.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den Algemeenen Secretaris, gedurende de maand Julij 1864, Beoemd:

Tot eerste klerk ter algemeene secretarie, de klerk op dat bureau L. E. Schmidhamer.

Door den Directeur der Kultures, gedurende de maand Julij 1864, Beoemd:

Tot opziener der tweede klasse bij de nopal-kultuur en cochenille-teel, J. H. de Graaf, laatste klerk opziener bij de Braziliausche koffij-behandeling in de residentie Cheribon, thans op wachtoeld.

Door den Directeur der Producten en Civiele Magazijnen, gedurende de maanden Julij en Augustus 1864, BIJ DE AFDEELING TELEGRAFIE,

Overgeplaat:

Van het telegraf-kantoor te Welterveden naar dat te Buitenzorg, de leerling-telegrafist M. G. van Klinkenberg.

Van het telegraf-kantoor te Soerabaja naar dat te Samarang, om als chef van dat kantoor op te treden, de telegrafist der tweede klasse G. W. Pastorius.

Door den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken, gedurende de maanden Julij en Augustus 1864, Overgeplaat:

BIJ DE OPENBARE WERKEN.

Van Wonosobo (Bagelen) naar Neira, onder de bevelen van den resident van Banda, de opziener d. r. derde klasse J. H. Ehrercon.

Van Samarang naar Ternate, onder de bevelen van den resident van het gewest van dien naam, de opziener der derde klasse F. W. Bosset.

Door den Resident van Banda, gedurende de maand Julij 1864, Beoemd:

Tot eersten klerk op het residentie-bureau te Mantok, de klerk op dat bureau J. H. L. Belling.

Marine Departement.

Door den Chef der Gouvernements marines zijn, gedurende de maand Augustus 1864, de volgende beschikkingen genomen.

Beoemd:

Tot derde stuurlieden, J. G. Krak, A. C. Schrepper, A. Boers, T. H. ter Poorten en A. B. W. Busser, kweekelingen, afkomstig van de kweek school voor de zeevaart te Amsterdam.

Advertentiën.

POSTKANTOOR.

Op Dingsdag, den 6den September e. k., zullen postpakketten worden gesloten voor:

MAKASSER, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, te verzenden met een der stoomschepen van W. Cores de Vries.

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd, te Welterveden tot 's namiddags 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Woensdag, den 7den September e. k., zullen postpakketten worden gesloten voor:

BILLITON, PONTIANAK, SINGKAWANG en SOMBAS, te verzenden met een der stoomschepen van W. Cores de Vries.

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd, te Welterveden tot 's namiddags 5 uur, in de stad tot 4 uur.

De Inspecteur der Posten in N. I. hermaert bij deze belanghebbenden, dat de eerstvolgende Mailstoomer

den 15 dezer

zullen vertrekken, de brievenpakketten, daarmede te verzenden, bij het Postkantoor te Welterveden zullen worden gesloten,

op Woensdag, den 14den September,

des avonds ten 8 ure,

voor Europa, Amerika, Britsch-Indië, Kaap de Goede Hoop, Australië, China, Japan, enz., enz., benevens voor Banca, Palembang en Riouw.

Door den resident van Soerabaja al op eenen nader door dien hoofd-ambtenaar te bepalen d. d. de maand October 1864, eene openbare uitoefening bij beschikking worden gehouden voor de zede van Makassar, te Soerabaja van een drietal-verantwoord van de zede van Makassar.

De voorwaarden en het bestek, waarop die aankoop en levering moet plaats hebben, liggen op de residentie bureaus te Batavia, Samarang, Rembang en Soerabaja ter lezing voor belanghebbenden, terwijl de teekening van het verlangde vaatring ter inzage ligt op het bureau van den resident van Soerabaja.

De ingénieur 1ste klasse, chef der eerste waterstaats-afdeeling, maakt bekend, dat op Zaterdag, den 10den September a. s., des voormiddags ten tien ure, op Kartel naast het kadastraal-bureau, te Batavia in het openbaar zal worden uitoefend:

Het bouwen van zes nieuwe poststations aan den grooten weg van Batavia naar Bantam.

Overeenkomstig de bescheiden, liggende ten kantore van den Ingenieur voornoemd op Bazaar-Baroe, ter inzage van belanghebbenden.

Vertrekende Personen.

P. Bondam.

Buitenlandsche Berigten.

NEDERLAND.

(Van onzen speciaal correspondent uit de Residentie.)

's GRAVENHAGE, 25 Julij 1864.

Er bestaan in Nederland verscheidene diligence diensten, de meesten van van Gend en Loos — geen mythische firma mijneher de redacteur; een paar jaar geleden had ik nog het voorrecht den heer Loos, burgemeester van Antwerpen, te zien, en men mag dus onderstellen, dat er ook wel een heer van Gend bestaan zal. Dit in het voorbij gaan. Zoo

als ik zeide, bestaan er in Nederland verscheidene diligence diensten, maar zeer dikwijls kan men die bestoven of doornatte gele wagens ontmoeten, zonder dat men voor of door de rammpjes het hoofd van een enkelen passagier ontdekt. Toch rijden zij op het bestemde uur af en komen op het gewone uur aan, en de voerman ment zijne paarden, of de geheele wagen vol was, en de conducteur blaast op zijn horen overal en even dikwijls, als hij dit bij andere gelegenheden doet.

Gisteren zag ik weder zulk eene diligence passeren en ik vergelijkte ze met mijne correspondentie. Elke veertien dagen wordt zij in de bus van het postkantoor der hofstad bezorgd, elke veertien dagen neemt zij ze te Batavia in ontvang, maar dit maal zal u geen enkele passagier te gemoet treden. Geen ernstige passagier, die u van eenig onheil of nationale ramp spreekt, geen knorrige passagier, die in de handelingen van staats-, stads- of kerkelijke autoriteit eene onuitputtelijke bron vindt voor knorrige ontboezeningen; maar ook evenmin een vrolijke, die u met aangename dingen bezigt houdt, ja zelfs geen van de gewone soort, die zonder iets te zeggen, u uren lang aan de praat kan houden.

Bijna zoo ik durven beweren, dat er in de laatste veertien dagen in Nederland niets heeft plaats gehad, dat de moeite waard is ter kennis te worden bragt van het indisch publiek. Alles in volkomen rust. — Het hof, de kamer, de regterlijke dienst, kortom alles. Zelfs de dagbladen schijnen au oot de leurs nouvelles. In afwachting dat men de zeelangen, de goulaf of iets dergelijks, zal aangrijpen, houdt men het publiek bezig met den een of anderen moord of het een of ander rechtsgeding. Het geluk is hun dienstig geweest: de eerste boekhouder op een londsche bankiers-kantoor, schied-her-Briggs, is op den spoorwag vermoord en alle organen der publieke opinie in Europa hebben niets beters te doen dan die zaak te bespreken, zoo wel wat de bijzonderheden betreft, als met oog op den vermoedelijken dader, een duitisch kleermaker, Franz Müller, die naar Amerika ontlugt is en vooral ook in verband met de maatregelen door de spoorwegmaatschappijen voor de veiligheid des reizigers te nemen. Het conducteurs-net-de-reizigers-in-verbinding-stelling-systeem is een aanbeeld, waarop elk dagblad klopt.

Dat is een rijk onderwerp, maar om er met eenig goed gevolg over te kunnen spreken, moet men in de allereerste plaats spoorwegen hebben. In dat opzigt hebben wij nog weinig regt van medespreken, maar bij de schaarschte aan belangrijker nieuws wordt ons publiek onthaald op het beurt van elke brug, die gebouwd, ja van elke pijler, die voor een of ander spoorwegwerk gemetseld wordt; van alles krigt men trouw bericht. Men juichte er zelfs in, toen te Kulenburg de werklieden vruchteloos beproefden de heipalen te slaan voor de overbrugging en de aannemer het werk moest staken. Dat was een geval onvoorzien door onze waterbouwkunde, en door alle dagbladen besproken. Maar ook dit zelfs wil maar niet baten: De palen wilden niet in den grond. Onze gansche Nederlandasche geologie is er mede in de war, maar allereerst de beurs van den aannemer. De geschiedenis zal waarschijnlijk van hem kunnen getuigen, dat hij de eenige is die te Kulenburg over de brug is gekomen.

Ook de Haarlemmeer zal een spoorwegnet erlangen. Althans er zijn plannen daarvoor ontworpen en eene maatschappij tot verwezenlijking daarvan gesticht. De ontwerper is de heer J. P. Amersfoort, een man, die wat de materiele ontwikkeling van den landbouw en in het algemeen van de wel

met hen eens en behoeven hen dus eigenlijk niet meer te hooren: zij zijn met hen volkomen van gevoelen, dat het menschdom verdorven van harte is, dat zij — sprekers en hoorders — nog tot de besten behooren, en dat het zeer wenschelijk was, als allen dachten en geloofden zoo als zij. Die eenheden meenen zij dat door de inwendige zending in Europa en het zendingschap in niet-christelijke landen kan worden verkregen. Zij die er komen uit nieuwsgierigheid, zijn het niet met de sprekers en luisteraars eens, en zij worden ook niet tot het gevoelen van dezen overgebragt, omdat de redeneringen zeer algemeen zijn en ontbeuening de plaats van argumenten vervullen. Die redevoeringen worden afgewisseld door het zingen van geestelijke liederen. Om psalmen te zingen behoef men evenwel niet naar Wolfhezen te gaan; om algemeenheden te hooren evenmin, en het zoogenoemde zendingseest is niet veel anders dan een reclame, die op zich zelve niets zegt, maar eene zaak in herinnering, in het leven houdt. Als zoodanig had ook deze bijeenkomst eene betoekenis. Zij werd door ongeveer tien duizend personen bijgewoond, want het was het eerste maal, dat de geheele omtrek contingent geleverd voor het dennenbosch van de baronnes van Brakell. Even als verleden jaar waren er een vijftal spreekplaatsen opgeslagen, die met banken waren omringd, waarop witgedaste mannen met zwarte kleederen, en vrouwen met zwarte hoeden zich neerzeten, terwijl alle paden en terrassen van het schoone woud dicht bezet waren met een legio nieuwsgierigen, die nu eens naar den eenen dan naar den anderen spreker luisterden en, tengevolge van de verscheidenheid der gaven, soms twee te gelijk konden hooren, zoo zelfs dat zij, aan de spreekplaats No. 2, beter den spreker van No. 3 verstonen dan hem, die vóór hen stoude. Die goede sprekers, door een assistent met een parapluie tegen de zonnestralen beveiligd, zwogden en zwoetten onder hunne taak, en het zoo geen wonder zij, als zij, in oogenblikken dat hun heilige drijf was bekoeld was, met zekere wangunst de nieuwsgierigen aanzagen, die gemakkelijk in het mos uitgestrekt, hun deugd gebruikten en met gewillige geesten toegewende aan het zwakke vleesch, de boterhammetjes met ossentong, de kersen en den rijnwijn zich heerlijk smaken lieten. De Arnhemmers vooral schijnen zich in dit opzigt beijerd te hebben, en een volgend jaar zegt men dan ook, dat de meeting in het soeronsche of baronsche bosch zal plaats hebben.

Onder de vreemdelingen die het feest bijwoonden was Matamoros, de Spaansche protestant. Vreuchdelos echter hoopte men, dat ook hij iets zeggen zou. Hij zweeg en liet die taak over aan hen, die beter berekend waren om tot een Hollandsch publiek te spreken. Andere vreemdelingen waren zoo verstandig niet: zij voordeden het woord in het Duitsch of Engelsch en naast hen stond dan een predikant-tolk, die eiken volzin in het Nederduitsch overbragt. Zij, die de vreemde taal verstonen vonden den tolk, zij die alleen Hollandsch kenden, den vreemdeling overboelig.

Ik heb u wat lang bezig gehouden met het geestelijke congres. Ik zal u zooveel ruimte niet vragen voor de materiele congressen, die weder in volen gaan zijn. Het voornaamste was dat der nijverheid te Middelburg gehouden, waarvan het hoofd-thema was de wedstrijd der brandspuiten. Als er zooveel pogingen gedaan worden om de harten en gemoeden in gloed te zetten, is het natuurlijk dat men, uit een idee van reactie, oorsaak bluschemiddelen denkt. Ik weet niet, of daarvan de tegenstelling en wedstrijd van brandspuiten het gevolg waren, dit weet ik alleen dat de Hollanders gemaal hebben ook de kunst van bluschen uitstekend te verstaan. Maar men houdt zich bij de oude leer: de stoombrandspuiten hebben het afgeleerd, en geen wonder. Het stoomwerktuig zondigt aan het gebrek: trap de ziele. Het geeft aan de straat zikt eene kracht, dat zij vor boven de daken opstijgt of, richt men haar lager, alles vernield; en het water op die wijze eigenlijk nog meer verwoesting aanrijgt dan het vuur. Zulk een stoombrandspuit was anders uitnemend geschikt voor de toepassing op nog grootere schaal van het stelsel van Duendels, die den heiligen doop met de brandspuit aan de Javanen toediende.

Het volgend jaar zal er eene expositie worden gehouden van brandspuiten, ja zelfs van brandlozen: de laatste zijn waarschijnlijk eene inventie van de „kleine renteniers,” een zeer talrijk ras is ons vaderland. Menschen die met allen en alles vrede hebben, als hunne effectjes maar naar de hoogte gaan; wier geweten zich regelt naar de prijscourant en voor wie het levensbedel nauig zamenhangt met de kolommen van de beurs.

Van andere congressen en bijeenkomsten zal ik maar niet gewagen. Eenigen zijn er nog in aantocht, onder andere, in het buitenland te Genève, waar de europessche staten gevolmagtigden zenden zullen, om over eene betere verpleging van de gewonden op het slagveld te spreken en mogelijk eene aaneensluiting zullen trachten te verkrijgen van de geneeskundige diensten der verschillende ook vijandelijke legers. Mij duikt het doel ware niet beter te bereiken dan door den oorlog maar af te schaffen. Daartegenover is er echter nog slechts een enkel; van een vredescongres is geen sprake meer, maar omdat men het meerdere niet kan, strijdt men nu tegen het mindere. Men dingt op betere verpleging aan der gewonden, en de geestelijke collegien breken den staf over het duel. Men vloekt over de aangebrande saus en zwijgt over het bedorven vleesch.

Dit jaar zou ook te Rotterdam het taal- en letterkundig congres gehouden worden, maar wij Hollanders leggen niet het tiende gedeelte der sympathie voor die bijeenkomsten aan den dag, die onze zuidelijke „broeders,” daar voor koesteren. Daaraan is het toe te schrijven, dat men nu ook weder in Rotterdam een voorwendsel gezocht heeft, om er zich van af te maken voor dit jaar. Dat voorwendsel is het congres ter bevordering van de sociale wetenschappen dit jaar te Amsterdam te houden: alsof die twee verenigingen niet veel eer elander steunen dan tegenwerken zouden! Maar, zoo als ik zeide, de Hollanders zijn niet zeer begoerig aan de Vlaamsche beweging deel te nemen, die van de dubbele a en de dubbele u een politiek wapen heeft gemaakt, en dat wel tot ondersteuning eener staatkundige partij, de clericale, die wij in Nederland alles behalve voortaan. Bovendien wat behoef men thans nog over de taal te delibereeren, nu erlang de uitgave van het algemeen nederduitsch woordenboek het licht zal zien. Wel is waar zal den 15den September nog slechts de eerste aflevering verschijnen en zullen er 12 à 20 jaar noodig wezen, eer het werk in zijn geheel compleet is, maar dit neemt evenwel niet weg, dat duizenden er op hebben ingeteekend, en deze reusachtige onderneming boven alle verwachting de medewerking van het publiek geniet. Het schijnt dat iedereen hunkert naar het oogenblik, dat hij weten zal, hoe hij zijne taal schrijven moet. Wie zou gelacht hebben, dat er nog

zulk eene ambitie voor die studie bestond, en dat men in die mate verzadigd was van de onbepaalde vrijheid, welke men tot hertoe op het gebied der taal genoot.

Andere uitgaven van eenig belang zijn er in den laatsten tijd niet geschied of voorbereid. Wij kunnen echter weder eene groote en veelbetekenende uitgave te gemoet zien: die van de nieuwe bijbelvertaling. Van het welslagen dezer onderneming kan men nu reeds zeker zijn: niets wordt er in Nederland meer verkocht dan werken van theologischen aard. Maar voor het oogenblik is ook in dit opzigt rust: het publiek maakt gebruik van de zomermaanden, en zoomen al zich verheugt met het vooruitzicht dezer winter aan het hoekje van den haard de nieuwe bijbelvertaling te kunnen lezen, voor het oogenblik geniet men liever de vrije lucht en neemt men deel aan de zomernutsningen.

Onder deze behooren vooral de concerten in de open lucht van Stumpf, die met zijn uitnemend muziekgezelschap thans verscheidene steden van het land bezoekt en overal denzelfden bijval vindt als te Amsterdam. Stumpf heeft het denkbeeld der Maatschappij tot bevordering der toonkunst overgenomen en geeft ook muziekconcerten tegen 25 cents entree. Ondanks de kleine reputatie, die de Hollanders voor muzikaal forreïn genieten, inzonderheid onze burgerklasse, doet hij toch uitnemende zaken met die volksconcerten, welke soms door 20,000 personen worden bijgewoond.

Zoo ik in den aanvang zeide, dat mijne correspondentie weinig nieuws zou bevatten, even als soms de wagens van Gend en Loos zonder passagiers de bestemde rijtusschen een paar steden doen; gij ziet dat zij toch niet geheel ledig is, al waren ook de reizigers van dien aard, dat men geen haast behoeft te maken met hen over te brengen. Thans echter volgen nog een paar meer degelijke passagiers, die ik zelf vergeten had. Voorerst de verkiezingen te Winscho' en te Hoorn. In beide districten moet eene herstemming plaats hebben. Te Winscho'tusschen de heeren Jonckbloet en Borgesius, beiden liberalen, maar de eerste, verreeve de uitstekende, zal misschien moeten onderdoen voor laatstgenoemd, die meer lokaal man is, en de belang van het district vertegenwoordigen zal, eene eigenschap waaraan helaas! de kiezers nog altijd hechten, hoewel het ook in strijd is met de grondwet. In Hoorn moet eene herstemming plaats hebben tusschen de heeren W. van Golstein en W. T. Gevers van Deynoot, den voormaligen afgevaardigde uit 's Gravenhage. Een honderdvijftigstemmen werden ook hier op een burgemeester uit den omtrek, den heer Raat uitgebragt, die ook al weder uit esprit de clocher werd vooropgesteld. De heer Raat is liberal en men mag dus vertrouwen dat, bij de herstemming, de stemmen op hem uitgebragt aan den heer Gevers Deynoot zullen ten deel vallen.

Eindelijk moet ik u den dood mededeelen eens mans, die eene groote rol in de constitutionele geschiedenis van ons vaderland gespeeld heeft. Dirk Donker Curtius is den 17den Julij te Spa overleden in den ouderdom van 71 jaar. Mr. Dirk Donker Curtius was van zijne jongelingsjaren af een onvermoed en talentvol strijder voor de vrijheid en de meest populaire man des lands. Slechts ééne fout is hem ten laste te leggen, en deze was ook de oorzaak dat veel van het goede door hem gedaan, vergeten werd: zijne opzetting namelijk in 1853 met Mr. Floris Adriaan van Hall. Dit is de eenige saut op zijn politiek leven, dat overal-dit gewild was aan de verkiezingen en toepassing der vrijheidsbeginselen, die nu in ons land openlijk erkend worden, hoewel pogingen er ook door intriganten en reactionairen worden aangewend om ze te ondermijnen. Eene biografie van Donker Curtius is de biografie van een der belangrijkste figuren uit onze staatkundige geschiedenis dezer eeuw. In plaats van mij zelven aan die taak te wagen, laat ik liever den *Nederlandschen Spectator* spreken, en verzoek u, ook ter wille der nagedachtenis van een groot man, voor het artikel hem gewijd eene plaats.

Mr. Dirk Donker Curtius.

Bergsteren (17 Julij) overleed te Spa, werwaarts hij zich weinige dagen geleden begaf, in 71jarigen ouderdom Mr. Dirk Donker Curtius, minister van Staat, — een man, wiens naam dikwerf in aller mond was, beurtelings vergezeld en vergeerd. — Naauwlijks het maatschappelijk leven ingestreden was hij een der vijf Nederlanders, die tijdens onze inlijving in het Fransche keizerrijk zijn blijven weigeren den Keizer als gaurds d'honneur te dienen en dien tengevolge op de Gvanzapoort in den Haag in verzekerde bewaring werden gezet, en daarna gevankelijk naar Metz vervoerd, om eerst door den val van Napoleon huns vrijheid te herkrijgen. Van dien tijd tot 1843 advocaat te 's Gravenhage, verheef hij voortdurend van 1815 tot 1843 bij talrijke geschriften zijne onafhankelijke en krachtige stem tegen de onzakeurige grondwet van 1815, die zooveel nadeel heeft brokkend en Nederland en Oranje van elkander dreigde te vervreemden, en van 1830 tot 1839 tegen het stelsel van volharding, dat onze staats-schuld zoodaer heeft doen klimmen.

In 1830 op het oogenblik van de uitbarsting van het oproer te Brussel, sympathiserend berriental met de Belgische liberalen leden der 2e Kamer, vatte hij door een gesprek met die vrienden over de te voorzieue gevolgen dier uitbarsting en op hun verzoek het besluit op, om met blijk zijner missie van hennetwege, tot den Koning naar den Haag te gaan, ten einde herstel te verkrijgen van de Belgische grieven, die hij deelde, en daardoor scheuring te voorkomen. Van de postkar, die hij even buiten Brussel betrad, steeg hij te 's Gravenhage voor het paleis in het Noordeinde af en werd op zijn aandrang om, als belangrijke tijding van Brussel brengend, onmiddellijk tot den Koning toegelaten te worden, in zijn bestoven reispak door dezen ontvangen. „Sire, gij kent niet dan „mijn naam, en meer dan waarschijnlijk stelde men dien „bij u in een hoogst ongunstig licht, — doch ik heb „mijn vaderland lief, kom van Brussel, zag en vernam „van de meest invloedrijke personen, hoe de zaken daar „staaen. Ik smeek U, geef mij schriftelijk bewijs uwer „hand, dat gij aan de hoofdgrieven der Belgen toegest, „teeken daartoe slechts dit stuk of een ander, ik keer „zonder van kleeren te veranderen of te rusten in allerlij „naar Brussel terug, en België is voor U behouden. „Doch zoo gij draakt, is België onherroepelijk voor U „verloren.” De Koning was niet te bewegen. „Sire! „dan zijt gij België kwijt. Ik heb de eer Uwe Maj. te „grooten,” zeide Mr. Dirk en bleef te 's Gravenhage.

Het was de eenige keer in hun leven, dat beide personen te zamen hebben gesproken. Doch, wanneer zij later elkan-der in Haagsche straat of bosch voorbij gingen, heeft men opgemerkt, dat Willem I zich wel eens ten halve om- draaide en Donker nazag. De vorst dacht dan zeker: „Die vent heeft het mij voorspeld; had ik zijn raad maar ge- volgd.” Maar Willem I hield niet van raadgevers, en te minder, zoo de raad, die niet nagekomen werd, bleek goed te zijn geweest.

In dat tijdperk van zwijmelroes, waarin schier de gant- sche natie na onze herstelling in 1813 verkeerde en die uit de Belgische revolutie nieuwe krachten ontdeende, was hij de eerste, en gedurende vele jaren de éénige, die zich wakker toonde, en de drukpers te baat nam om de daden der regering ter toets te brengen en de oogen der natie voor de begane feiten te openen. Zijne vlugschriften en brieven gerigt tot het volk, dat door de toemalige instel- lingen buiten allen invloed op de publieke zaak werd gela-

ten, waren meesterstukken van krachtigen, levendigen, kern- achtigen en rondten stijl, doordend voor hetgeen hij bestreed. In de *Arnhemse Courant*, het eerste oppositie-organ dat ons koninkrijk heeft gehad, en aan welker inrigting als zoodanig hij een groot en werkzaam deel had, werd het wapen van boert en luim door hem in het belang der publieke zaak op doeltreffende wijze gehanteerd. Zijn na de Belgische revolutie uitgegeven ontwerp van grondwet, wat de hoofdbeginselen betreft ongeveer overeenkomend met die, welke ons thans regeert, deed in die tijden de haren, ge- lijk men zegt, te berge rijzen.

Hij was tevens voor de balie de moedige en welspreken- de verdediger van de vrijheid van godsdienst en van de vrij- heid van drukpers, door hem het eerst „de koningin der aarde” genoemd, tegen de vervolgingen van regeringswege, waarmede beiden in dat oligarchische tijdperk werden beje- gend. — Niemand meer dan hij was toen gehaat en verfoeid door de oligarchie, aan welke de grondwet van 1815 Ne- derland had overgeleverd en door elk Bewind, dat aan haar zijne oorsprong had te danken! Daarentegen won zijne stem meer en meer invloed bij het volk, en terwijl Thorbecke aan de Leidseche Hoogeschool de studerende jongelingschap in constitutionele beginselen wist op te leiden, en ze in 1840 en 1845 in de dubbele en Tweede Kamer met Luzac en weinige anderen voorstond, ging Dirk Donker Curtius voort met het volk, van dier toepassing, herstel van grieven en waarborg tegen nieuwe misbruiken te doen verwachten. In 1848 werd hij met Mr. L. C. Luzac op diens voorstel aan den Koning Willem II, door dezen eensklaps uit het ambtelooze leven opgeroepen om, als de meest populaire man van dien tijd, hem in de bange dagen van Maart van raad te dienen. Aan den toen door hem gegeven raad is te danken geweest de beoornijng bij koninklijk besluit, door hem toen als tijdelijk minister van Justitie mede onderteekend, van de be- keude commissie tot het ontwerpen eener grondwetsherziening op ruime schaal, en het voordragen aan den Koning van een nieuw ministerie. Van die commissie, welke Mr. Thor- becke tot haren voorzitter verkoos, was Mr. Dirk Donker Curtius zelf lid. Hij heeft toen in dien min rustigen tijd ruim 14 dagen geheel alleen het Bewind in handen gehad, totdat een nieuw voltallig ministerie was gevormd door Graaf Schimmelpenninck, aan wien de commissie (dit was hare feil) het 2de deel harer taak met 's Konings goedvinden overdroeg.

In die dagen naderde hij dagelijks den Koning. Op ene dier bijeenkomsten (de 3de of 4de meenen wij) begroette de Koning hem, zoodra hij de Kamer binnentrad, met de woorden: „Ik heb u, mijnheer! vóór alles ééne vraag te „doen, en vorder zonder verwijl antwoord daarop: Verlangt „gij de republiek?” — „Neen, Sire! ik verlaag haar niet. „En ik zal Uwe Majesteit zeggen, waarom niet. Indien „ik zeide haar niet te verlangen, uit gehechtheid aan Uwe „Majesteit of Haar huis, ik ware een vloejer, in staat bei- „den morgen te verraden—maar ik verlaag haar niet, om „den wille van het volk. Ik zie in het constitutioneel ko- „ningschap den eenig mogelijken waarborg in dit land te- „gen eene oligarchie, die de individuele en politieke vrijhe- „den belaaft en tegen de rampen der onderlinge jalouzij „van regeerzuchtigen.” — „Die woorden, hernam de Vorst met vervoering, „behangen mij meer dan ik kan zeggen. Zie- „daar mijne hand. „Ik geloof en vertrou u. Niemand „zal ons meer scheiden. Zijt ge tevreden?” — „Nog niet „Sire! De vraag trof mij. Zij is de vrucht van eene ach- „terdocht, die een ander bij Uwe Majesteit op nieuw heeft „weten te wekken.—Wie deed dit?—Ik heb regt dit te „weten. De ministers die hune vervanging wachten, na- „deren Uwe Majesteit niet meer. Het moet zijn, naar ik „giss, de Vice-President van den Raad van State, de Baron van Doorn van Westkappelle.” — „Gij hebt hem genoemd, „viel de Vorst in.— Welnu, Sire! tusschen hem en mij „moet Uwe Majesteit kiezen. Zal in deze omstandigheden „niet de wilschap ook door mij gediend kunnen worden, zoo „moet ik en in den Raad van State en aan het Hof ge- „waarborgt zijn tegen verdere ondermijning en verdachtma- „king door een zoo hoog geplaatst en invloedrijk persoon. „Blijft Uwe Majesteit, die mij weinige dagen geleden tot „zijn Diorn, mijne diensten verlangen, dan moet de heer van „die Riop worden verwijderd.” — „Diens ontslag, men zal het „zich herinneren, had onmiddellijk daarop plaats.— Sedert „dat onderhouden zijn koning Willem II en Mr. Dirk Donker Curtius vrienden geworden in den waren zin des woords. Twee mannen van cordaat en loyaal character, wie, daar zij een open hart hadden voor het heil van anderen, de oli- garchen der Grondwet van 1815 tegen elkander hadden weten op te ruigen, en naar het scheen voor altijd van elkan- der verwijderd zouden houden, hebben, in een voor beid- den hoogst gewichtig oogenblik eensklaps in persoonlijke aan- raking gekomen, elkander onmiddellijk begrepen en door- zien,—en de handen ineen geslagen tot heil van het neder- landsche volk.—En toen ruim een jaar later een hunner reeds overleed, heeft men den ander heete tranen zien schreien, alsof er een vriendschapsband ware verbroken, die ge- heel een leven had geduurd.

Donker Curtius werd op uitnodiging van Schimmelpen- ninck lid van het door dezen gevormd ministerie. Nadat bij het ontstaan van geschil over beginselen in den boezem van dat ministerie, de Koning het ontslag der twee meest behoudende leden (Graaf Schimmelpenninck en Gene- raal Nepveu) had aangenomen en ze door anderen had vervangen, is dat ministerie er in geslaagd door de Tweede, de Dubbele en de met eenige nieuwe leden aangevulde Eerste Kamer onze huidige grondwet te doen aannemen, en zoodoende door de oligarchie haar eigen doodvonnis te doen onderteekenen. Een iegelijk, die zich dien tijd her- innerd, zal erkennen, dat die gelukkige uitslag voor een groot deel te danken is aan de vastberaden, moedige, loyale en menschkundige wijze, waarop Mr. Dirk Donker Curtius, als lid van dat ministerie, aan de verdediging der wets-ontwerpen van gewijzigde grondwet deel heeft ge- nomen.

In 1849 werd op zijn raad door den tegenwoordigen Koning het vormen van een nieuw ministerie opgedragen aan Mr. Thorbecke, die door graaf Schimmelpenninck buiten het vroeger ministerie was gelaten.

Nadat het ministerie Thorbecke van 1849, onder den invloed der oligarchische protestantsch-clericale beweging van April 1853, door den Koning ontslagen was, is Mr. Dirk Donker Curtius, daartoe door den Koning aange- zocht, weder als Minister opgetreden om den volkswaan van den dag tot bedaren te brengen en te maken, dat de in 1848 tot stand gekomen grondwet, waarop de lei- ders der beweging het kennelijk gemunt hadden, onge- schonden behouden bleef. Hij is in beiden geslaagd. — Het offer, dat de omstandigheden tot dat einde van hem vergden, was zijn naam in één en hetzelfde ministerie verbonden te zien aan dien van Mr. F. A. van Hall, te- genover wien hij vroeger steeds had gestaan. Dat offer was groot. Doch wien het te doen is om gewichtige en duurzame beginselen, valt, zoo dit noodig is, zelfopoffe- ring niet zwaar.

In 1856 viel ook dit ministerie ten gevolge eener nieuwe beweging der oligarchische protestantsch-clericale factie, welke in het aangehouden wetsvoorstel op het lager onderwijs een voorwendsel vond om op nieuw zich te roeren. Het maakte plaats voor een ministerie van der Brugghen-Simons-Vrolik. Toen oordeelde Mr. Dirk Don- ker Curtius, dat zijne jaren en krachten hem geboden zich van het staats-tooneel verwijderd te houden, en de rust des ouderdoms te genieten.

Sints bleef het evenwel aan zijne bloedverwanten en vrienden vergund om, tot weinige dagen vóór zijn over- lijden, zich in zijn aangenamen en leerrijken omgang te verheugen.

Hij was een man van kennis, ondervinding, handelen en helder doorzicht; een man zonder vooroordeelen, onaf- hankelijk van character, vrijzinnig en verdraagzaam tot in de nieren, alle onregt hatend, vrij van alle zelfzucht en ijdelheid, open en rond; hij was edel van denkwijze, han- del en wandel, vol gevoel en liefde voor den naaste, ge- makkelijk en aangenaam van omgang, minzaam van toon, tintelend van geest, jong en opgeruimd van hart tot het laatst, en zoowel in tijden van verguizing als in die van vergoding steeds dezelfde. — Zijn naam en hetgeen Ne- derland aan hem heeft te danken mag niet in vergetel- heid geraken.

FRANKRIJK.

(Particuliere Correspondentie van den Java-Bode.)

Paris, 18 Julij 1864.

Wanneer het to val, op Zondag 17 Julij, een vreemdeling op de boulevard des Italiens naar den hoek van de straat Richelieu gevoerd had, dan had hij gratis eene vertooning bijgewoond, waarvan in de *guide du voyageur* niet gesproken wordt. Hij had gezien op de eerste verdieping, en wel op het balkon van het huis, Frascati genaamd, den heer Millaud, den bankier, den voormaligen compagnon van Mirès, den stichter van het *Petit- Journal*, in 't zwart gekleed en witten das. Aan zijne rechterhand stond *Chinotée Trimm*, in 't Fransch *Leo Lespes*, de grinsche wekelijksche kroniekschrijver van het *Petit-Journal*, en aan zijn linkerzijde Eugène Chavette, de ontzande zoon van den heer Va- chette, den beroemden restaurateur, die menigte vriendelijk toe- loehende, welke slechts oogen had voor Elmond Abat, Mery, Pierre Veron en eenig andere letterkundigen van grooten naam. In de straat zag men vier buitengewoon groote rijtuigen met voorrijders, waarop men deze woorden las: *Trains pour les chemins de fer, le Journal politique, et le Journal littéraire*.

Deze twee journaux, Samsche tweelingbroeders, waren kant en klaar uit het hoofd van Jupiter-Millaud gekomen, en deden hun intrede in de wereld. De administratie en e redactie speelden bij deze gelegenheid een echte kernisklucht op het balkon van het huis Frascati.

Ik noodig u uit deze twee jong geboorenen wat meer van nabij te beschouwen.

Het *Journal politique* is als journal een dubbel *Petit-journal*. Men vindt er in: Acht financiële artikelen, geteekend Millaud of Alphonse Millaud. De heer Edmond Aoué, die een deftig man worden wil, behandelt de elkwestie, en belooft eene reeks artikelen over het *credit foncier*, het *credit mobilier*, en in het algemeen over al de creditie, welke, zoo als de volmaakte actiona- rijs zegt, allen op de beurs van den eenvoudigen burger azen. Verder heeft men een lofredde op de levensverzekering maatschap- pen. De staatkunde wordt in het *Journal politique* vertegen- woordigt door stukken, welke men uit andere bladen overneemt.

Het *Journal littéraire* wordt op gelijke wijze geedizeerd. Een vlugge schaar kupt stukken uit de werken van Lamartine, van Mery, van Damas en Alphonse Karr, welke alius in medewer- kers van den heer Millaud herschepen worden; de overblijvende plaats wordt gevuld door Cochinat, Pierre Veron en Charette, de coryphées van het *Petit Journal*.

Op den eersten dag heeft men van beide journaux vijf hon- derd duizend exemplaren getrukt. Millaud beweert, dat binnen eene maand, dit het gewone cijfer zal zijn van het benodigd aantal exemplaren dezer beide bladen. Het zij zoo; alles wat, op welke wijze dan ook, den smak voor letterkunde bevordert kan, moet met open armen ontvangen worden.

Kent gij den heer Millaud? Het is een zonderling mensch, klein, zwaarlijvig, een Israëliet, onrustig, met een bril op den neus, een parapluie onder den arm, zedig, zonder praalvertoon en dus ook buiten opspraak. Langen tijd was hij gassocieerd met Mirès in de bankiers zaken en het *Journal des Actionnaires*; hij heeft zich afscheiden van den financier, die door het hof van Douai vrijgesproken is, toen hij vermeende, dat zijn vriend te hard began te loopen, en door zijne stoutte ondernemingen het gemeenschappelijk kapitaal in gevaar bragt. Even als alle beroemde mannen, zijn Mirès en Millaud niet ge- spaard voor *les faiseurs d'ans*. Zoo vertelt men bijvoorbeeld, dat Millaud aldus de grondslag van zijn vermogen gelegd heeft. Hij was toen nog jong en woonde te Bordeaux. Met behulp van eenige vrienden gaf hij een dagblad uit, hetwelk niet zoo gretig ontrogen werd, als het *Petit Journal*; en weldra moest de kashouder, toen hem naar den toestand der kas gevraagd werd, antwoorden met onder al zijne boeken een groote nul te zetten.

Wat nu te doen? Wat aan te vangen? waar geld van daan te halen? Millaud liep bleek, ver-berd gedrukt, heen en weer voor de drukkerij. Eensklaps herinnerde zich zijn blik; hij bragt de hand aan het voorhoofd, riep uit: *Eureka*, en dien avond verscheen het Bordeauxsche blad, met deze aankondiging:

„Tot op heen hebben wij ons bepaald met het opgeven der namen van hen, die deze week te Bordeaux overleeden zijn. Voortaan zullen wij bij den naam des overledenen ook opgeven aan welke ziekte hij bezweken is, en welken geneesheer hem bijgestaan heeft.”

Den dag na de bekendmaking dezer aankondiging, was er der- tig duizend frank in kas, die aan het blad bezorgd waren door de geneesheeren van Bordeaux, die er weinig op gesteld waren, i dere week zoo tentoongesteld te worden. Met er ik er bijvoegen, dat deze anekdote mij apocryf voorkomt? Ter vergoeding zal ik u er eene zeer aardige en die heuseh waar is mededeelen. Een zekere Mijnheer B . . . , die tot dat soort menschen behoort, wier hant altijd koning moet kraaijen, de heer B . . . zeg ik, trof den heer Mirès aan in een van de hoogaristokratische salons van Paris. Het gesprek was ongevraagd gekomen op de herinneringen der jeugd, en de heer B . . . , die tot nog toe gezwegen had, wend- de zich eensklaps tot Mirès. — Apropos, mijn waarde Mirès, herinnerd gij u dien dag in 1818, waarop ik u ontmoette, toen gij uwe parapluie naar den lombert wildet brengen? In 1848, hernam Mirès, den schijn nannemende, als of hij de verschil- lende jaren in gedachte nazag, in 1848, gij vergist u, mijn vriend, het moet later zijn, want in 1848 had ik nog geen parapluie.

Terwijl de heer Millaud met zulk een grooten ophof zijn twee bladen in de wereld zond, gaf een zekere baron de Bresse heel zedig een nieuw blad uit, getiteld *la salle à manger*, dat uitnemend gereedgered wordt. Het is gedemokratisieerd *Billat saturnal*, in zeer populairen stijl. *La salle à manger*, gereedgered door de fijnste verchemelers der hoofdstad, zal keukenvoorschriften bevatten van Mousquet, Mery en vooral van Alexander Dumas, die enig is het in bereiden van een omelet met morellen saus, en in het gereedmaken van een macaroni, welke onzen smak een zoo streelt als een redevoering van den senator Vicomte de la Guéronnière.

Ik moet in 't voorbijgaan doen opmerken, dat het Fransche volk zeer sybaritisch wordt, en dat de vooruitgang in het mate- riël: waarlijk verbazingwekkend is. Het algemeene overigens zoo lofwaardige streven der maatschappij is om het genot en de voldoening aan de behoeften onzer natuur te vermeederen, en onder het berik van allen te brengen. Zoo heeft men te Paris eene aanzienlijke maatschappij opgericht om ijswater te leveren en aan huis te bezorgen, voor een geringen prijs. Des zomers frisch water te hebben, was tot heden een voorregt der rijken. Thans kan de eenvoudige handwerksman, de minste aanbtenaar, ver- koelden wijn drinken, zonder daarvoor naar het koffijhuis te gaan. Hij die het denkbeeld opgevat heeft, het ijswater aan huis te bezorgen, heeft in eene maand honderdduizend frank gewonnen. Voortaan zullen de gamins te Paris, de liefhebbers der schouw- burgen, in de pauze niet meer verpligt zijn, wanneer zij zich willen bekoelen, een *chassou ouz pruncanz* te eten of een *sacré d'orge* te leppen. Het Paradijs, (zoo noemt men het amphitheater achter de lichtkroon) zal ophouden het paradijs te zijn, want men zal er geen appelen meer eten.

De vrijheid der schouwburgen heeft sedert mijne laatste brief niets belangrijks opgeleverd, en dit zal duren, totdat de nieuwe gebouwen gereed zijn. Ziehier opgenoemd de schouwburgen, wier opbouw begonnen is. Ten eerste de *theatre Parisien*, ge- plaatst aan den ingang van Vincennes, dat niet minder dan 4000 personen zal kunnen bevatten; de toegangs prijs zal zijn een frank, en men zal alle soorten van stukken opvoeren. Het *theatre La Fayette* en het *theatre du Roule*; het eerste is bij den *che- min de fer du Nord*, de andere bij de *barrière de Ménilly*; vijf

